

RĪGAS TERITORIJAS PLĀNOJUMS

LĪDZ 2030. GADAM

PASKAIDROJUMA RAKSTS

2017

Satura rādītājs

Izmantotie saīsinājumi	3
1. Teritorijas plānojuma izstrādes pamatojums un metodika	4
2. Rīgas teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.....	9
2.1. Teritorijas plānojuma atbilstība Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai	9
2.2. Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam	12
2.3. Lokālpārplānojumi un detālpārplānojumi.....	15
3. Rīgas apkaimju vērtības	16
4. Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts.....	30
4.1. Pilsētas telpiskā struktūra un ainavas	30
4.2. Mājokļi.....	33
4.3. Uzņēmējdarbība	34
4.4. Rīgas brīvosta	36
4.5. Transports	38
4.6. Valsts un pašvaldības funkcijas	40
4.7. Apstādījumi un publiskā ārtelpa.....	42
4.8. Ūdens teritorijas un krastmalas	45
4.9. Applūstošās teritorijas un meliorācija.....	46
4.10. Aizsargjoslas un aprobežojumi.....	49
4.11. Kultūrvēsturiskais mantojums.....	50
5. Sabiedrības līdzdalība	52
Izmantotie informācijas avoti.....	55

Izmantotie saīsinājumi

Saīsinājuma apzīmējums	Saīsinājuma skaidrojums
TP	Vietējās pašvaldības teritorijas plānojums
TmP	Tematiskais plānojums
LP	Lokālplānojums
DP	Detālplānojums
Stratēģija	Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
RTP2006-2018	Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018. gadam
RTP2030	Izstrādes stadijā esošais Rīgas teritorijas plānojums
TIAN	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
RD	Rīgas dome
MK	Ministru kabinets
RVC	Rīgas vēsturiskais centrs

1. Teritorijas plānojuma izstrādes pamatojums un metodika

Pilsētu attīstība ir uz dažādiem priekšnosacījumiem balstīts process, kas tiek regulēts ar teritorijas attīstības plānošanas instrumentiem. Vietējās pašvaldības teritorijas plānojums (turpmāk – TP) ir pamats jebkādi darbam ar zemi, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei. Apstiprināts ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem tas kļūst par īpašuma tiesību leģitīmo aprobežojumu, ar kuru pašvaldība zināmā mērā ierobežo privāttiesisko rīcības brīvību par labu visai sabiedrībai. TP galvenais uzdevums ir kalpot par efektīvu instrumentu Rīgas ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanai saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, izvērtējot pašvaldības teritorijas attīstības potenciālu un sniedzot atbilstošus nosacījumus pilsētas attīstībai teritorijas izmantošanas aspektā.

Rīgas teritorijas plānojums (turpmāk – RTP2030) ir izstrādāts saskaņā ar 2012. gada 3. jūlija Rīgas domes (turpmāk – RD) lēmumu Nr. 4936 “Par Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu” (ar grozījumiem, kas pieņemti ar RD 2013. gada 22. oktobra lēmumu Nr. 314). RTP2030 ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, no kuriem galvenie ir:

- 1) Latvijas Republikas Satversme;
- 2) Likums „Par pašvaldībām”;
- 3) Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- 4) Teritorijas attīstības plānošanas likums.

TP izstrādā atbilstoši vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un ievērojot citus nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus¹. Galvenie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti jeb priekšnoteikumi RTP2030 izstrādē ir:

- 1) Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- 2) Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam;
- 3) Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- 4) Rīgas plānošanas reģiona telpiskais plānojums 2005. – 2025. gadam;
- 5) Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020. gadam;
- 6) Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (turpmāk – Stratēģija);
- 7) Rīgas attīstības programma 2014. – 2020. gadam.

RTP2030 izstrādāts saskaņā ar pēctecības principu, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi. Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas RD ir izveidojusi un piemērojusi divus pēc izstrādes metodikas, ietvertās informācijas apjoma un detalizācijas pakāpes ļoti atšķirīgus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. Rīgas pašvaldības teritorijas attīstība laika periodā no 1995. līdz 2005. gadam ir notikusi saskaņā ar Rīgas attīstības plānu 1995. – 2005. gadam, bet kopš 2006. gada saskaņā ar Rīgas attīstības plānu. To veido trīs savstarpēji saistīti dokumenti, no kuriem hierarhiski visaugstākajā vietā bija Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam – visaptverošs dokuments, kurā uzstādīta pilsētas attīstības vīzija, definētas pilsētas intereses un noteiktas

¹ Teritorijas attīstības plānošanas likums. 23. pants

attīstības prioritātes un mērķi, teritorijas plānošanas pamatnostādnes, kā arī stratēģijas īstenošanas pārraudzības modelis. Stratēģijai tika pakārtota Rīgas attīstības programma 2006. – 2012. gadam, kurā izvērtēti aprakstīta Rīgas esošā situācija sektoriālā skatījumā un atbilstoši pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijai precizēti veicamie uzdevumi, programmas un projekti Rīgas sociāli ekonomiskās attīstības veicināšanai. Otrs Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijai līdz 2025. gadam pakārtotais ilgtermiņa plānošanas dokuments bija Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam (turpmāk – RTP2006-2018).

Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam tika izstrādāta Latvijas valsts ekonomikas straujās izaugsmes periodā atbilstoši tā laika ekonomiskās izaugsmes rādītājiem, kā arī valsts un Rīgas pilsētas ekonomiskās attīstības prognozēm. Līdz ar ekonomisko krīzi 2008. – 2009. gadā būtiski mainījās prognoze par tautsaimniecības izaugsmi, tostarp par iedzīvotāju skaitu, ekonomisko labklājību u.c. rādītājiem. Atsākoties ekonomiskajai izaugsmei Rīgas pilsētā, tika secināts, ka Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam vairs nenodrošina pilsētas pašreizējās un arī nākotnes vajadzības un kopumā neveicina sekmīgu un sabalansētu Rīgas pilsētas attīstību, tādēļ tika izstrādāta un ar RD 2014. gada 27. maija lēmumu Nr. 1173 apstiprināta jaunā Stratēģija (līdz 2030. gadam).

Kopš 2011. gada Latvijā ir izveidota jauna teritorijas attīstības plānošanas sistēma, kas nostiprināta Teritorijas attīstības plānošanas likumā. Ar likumu tiek ieviesta vienota, savstarpēji saistītu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu sistēma un noteikta to hierarhija. Paralēli ir izdots arī jauns Būvniecības likums, kā arī mainījušies vairāki citi valsts līmeņa normatīvie akti. Mainoties arī pilsētas stratēģiskajām nostādnēm, jāsecina, ka RTP2006-2018 struktūra un detalizācijas pakāpe vairs nav atbilstoša aktuālajai normatīvajai bāzei. Ir mainījušies sociālekonomiskie nosacījumi un izpratne par pilsētas turpmāko attīstību. Stratēģijas īstenošanai ir jāizstrādā pēc būtības jauns TP.

RTP2030 mērķis ir radīt elastīgu teritorijas plānošanas dokumentu, kas sniedz nosacījumus pilsētas attīstībai saskaņā ar vietas vēsturi, kultūru, ainavu, pakalpojumu piedāvājumu, sabiedrības līdzdalību un potenciālo ekonomisko un sociālo apstākļu izmaiņām.

RTP2030 galvenie uzdevumi ir:

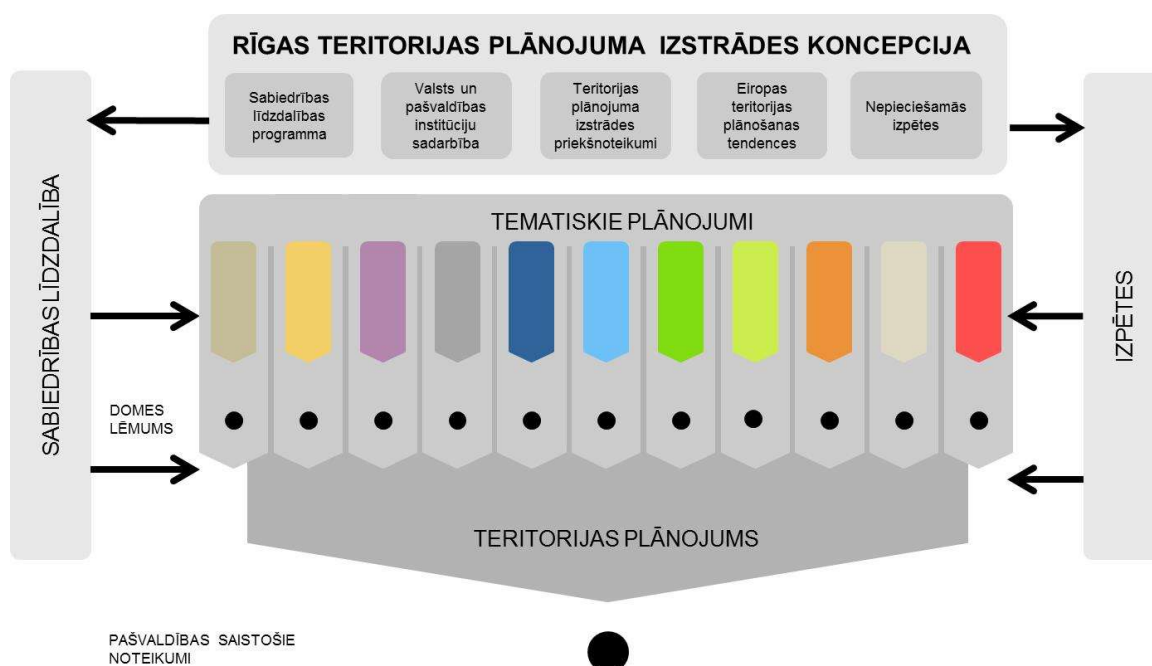
- 1) Kļūt par efektīvu instrumentu Rīgas ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanā atbilstoši Stratēģijai;
- 2) Nodrošināt teritorijas plānojuma stabilizējošo, regulējošo un proaktīvo funkciju, kalpojot par pamata dokumentu Rīgā teritorijas izmantošanas un apbūves reglamentēšanā;
- 3) Izveidot nepārtrauktu daudzpakāpju plānošanas procesu Rīgas pašvaldībā;
- 4) Rast kompromisu starp dažādām pilsētas attīstībā iesaistītajām pusēm;
- 5) Nodrošināt teritorijas plānošanu tuvinātu pilsētas iedzīvotājiem kā tieši ieinteresētajai sabiedrībai Rīgas teritorijas attīstības plānošanā un tās realizācijā;
- 6) Nodrošināt maksimālu plānošanas procesa caurskatāmību, skaidrojot pilsoniskajai sabiedrībai, privātajām organizācijām un valsts iestādēm projekta mērķus un uzdevumus, kā arī procesus, ar kādiem tie sasniedzami;

- 7) Radīt iesaistītajām pusēm izpratni par iespējām iegūt kvalitatīvu pilsētvidi, izskaidrojot katras puses lomu TP realizācijas procesā.

Lai nodrošinātu uzstādīto uzdevumu izpildi, RTP2030 izveide notika interaktīva procesa ietvaros sadarbībā ar sabiedrību un institūcijām, izanalizējot RTP2030 izstrādes priekšnoteikumus un iepriekšējo TP veidošanas pieredzi, kā arī apzinoties teritorijas plānošanas tendences Eiropā. Izstrādes procesa shematisku attēlojumu skatīt 1.1. attēlā. RTP2030 izstrādes metodikas pamatā ir ar pētījumiem pamatotas RTP2030 risinājumu konceptuālās daļas izstrāde, kuru veido 11 tematiskie plānojumi (turpmāk – TmP):

- 1) Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju TmP;
- 2) Mājokļu attīstības TmP;
- 3) Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 4) Meliorācijas attīstības TmP;
- 5) Ūdens teritoriju un krastmalu TmP;
- 6) Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP;
- 7) Aizsargjoslu un aprobežojumu TmP;
- 8) Transporta attīstības TmP;
- 9) Ainavu TmP;
- 10) Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 11) Rīgas brīvostas TmP.

TmP veido RTP2030 konceptuālo daļu, sniedzot tajā ietverto specifisko jautājumu risinājumu pamatojumu un vadlīnijas citu plānošanas dokumentu izstrādē. TmP risina dažādus uz teritorijas izmantošanu attiecināmus pilsētņēmnieciskos jautājumus atbilstoši pilsētas stratēģiskajām nostādnēm. TmP ir izstrādāti balstoties uz normatīvo regulējumu un ekspertu sagatavotajiem pētījumiem, darbā iesaistot sabiedrību un valsts un pašvaldības institūcijas. Pie visu TmP izstrādes darbs noritēja vienlaicīgi, visu TmP risinājumi ir savstarpēji saistīti.

1.1.att. RTP2030 izstrādes procesa shematisks attēlojums

Pašvaldībai kā sabiedrības interešu nodrošinātājai un līdzsvarotājai atbilstoši teritorijas attīstības plānošanas principiem TP izstrādes procesā ir jāidentificē dažādas intereses un jānosaka, kurām no tām dodama prioritāte, rosinot cilvēkus vēlmi darboties un sasniegt labākus rezultātus TP realizācijā. Lai to panāktu, ir jāveicina sabiedrības izpratne par teritorijas attīstības plānošanu un tās rezultātā radīto plānošanas dokumentu realizācijas procesu. Tāpēc RTP2030 izstrādes laikā tika nodrošināta maksimāla plānošanas norises caurskatāmība, skaidrojot iedzīvotājiem, sabiedriskajām un privātajām organizācijām, kā arī pašvaldības un valsts institūcijām RTP2030 mērķus, uzdevumus un procesus, ar kādiem tie sasniedzami.

Līdzšinējā pieredze plānošanas dokumentu izstrādē liecina, ka normatīvajos aktos noteiktie sabiedrības līdzdalības pasākumi nenodrošina pietiekamu sabiedrības iesaisti un objektīvu viedokļu apmaiņu par pilsētas attīstības jautājumiem. Tādēļ, ņemot vērā iedzīvotāju, nevalstisko organizāciju un citu plānošanā iesaistīto ieteikumus, RTP2030 veidošanā īstenota plaša un daudzpusīga sabiedrības līdzdalības programma, kur lielākā daļa pasākumu ir pašvaldības iniciēti un balstās uz RD struktūrvienību sadarbību.

Sabiedrība RTP2030 veidošanā ir iesaistīta visā izstrādes procesā, sākot jau ar pašu sākuma stadiju, diskutējot par RTP2030 ietvaros risināmajiem teritorijas plānošanas uzdevumiem, informējot sabiedrību par RTP2030 izstrādes posmiem un iespējām tajos iesaistīties, kā arī sniedzot informāciju par pašvaldības aktivitātēm RTP2030 izstrādē RD Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – RDPAD) mājas lapā. Sabiedrības līdzdalības pasākumi tika organizēti tematiskā, teritoriālā un profesionālā griezumā. Notika darba grupas un semināri, kuros piedalījās iedzīvotāji, pašvaldības un valsts institūciju pārstāvji, kaimiņu pašvaldības un eksperti, lai kopīgi meklētu risinājumus RTP2030. RTP izstrādē tika iesaistīti arī ārvalstu eksperti, kas sniedza rekomendācijas ar ūdeni funkcionāli saistītu teritoriju attīstībai, kā arī dalījās ar pieredzi lietot ūdeni plānošanā.

RTP2030 izstrādes ietvaros tika veikta iedzīvotāju aptauja, noskaidrojot viedokli par dzīvi apkaimē, tās kvalitātēm un risināmajiem jautājumiem, kā arī identificēti apkaimju aktīvie iedzīvotāji, kas vēlas iesaistīties plānošanas procesos arī turpmāk. Rīgas apkaimēs tika organizētas sanāksmes un izpētes braucieni, lai kopā ar iedzīvotājiem meklētu risinājumus esošajām problēmām. Apzinoties, ka plānošanas dokumenti ir pārāk sarežģīti, lai ikviens spētu izprast to ietekmi uz savu dzīvi un ikdienu, RTP2030 izveides procesā tika meklēti paņēmieni informācijas pasniegšanai viegli saprotamā veidā. Lai veicinātu jaunākās paaudzes piederību savai apkaimei, iesaistītu pilsētas plānošanas procesos, kā arī popularizētu RTP2030 bērnu un viņu vecāku vidū, tika organizēts konkurss, aicinot skolēnus ar zīmējumu vai esejas veidā pastāstīt par savu apkaimi – kādu viņi to redz šodien vai kādu to vēlētos redzēt nākotnē.

Ar TmP projektiem sabiedrība tika iepazīstināta 2016. gada nogalē, bet ar pilnveidotajām TmP redakcijām - 2017. gada rudenī, kad arī iecerēts apstiprināt visus TmP un nodot publiskajai apspriešanai RTP2030 redakciju kopā ar sagatavoto vides pārskatu RTP2030.

Publiskās apspriešanas laikā visiem interesentiem būs iespēja izvērtēt RTP2030 un izteikt savu viedokli par to.

RTP2030 ietilpst paskaidrojuma raksts, grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (turpmāk – TIAN) ar pielikumiem. RTP2030 tiek apstiprināts ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem. Pēc tā apstiprināšanas tajā ietvertie risinājumi ir vispārsaistoši ikvienai personai Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā.

2. Rīgas teritorijas attīstības plānošanas dokumenti

2.1. Teritorijas plānojuma atbilstība Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai

RTP2030 ir teritorijas attīstības plānošanas dokuments Stratēģijas īstenošanai. Tā risinājumi ir veidoti, lai 2030. gadā Rīga būtu:

1) Kompakta, resursus taupoša un vieda

RTP2030 respektē Stratēģijā noteikto telpiskās attīstības perspektīvu, atbalstot kompaktas pilsētas attīstības modeli, pēc iespējas efektīvāk izmantojot esošos jau apbūvēto un/vai pilsētas centram pieguļošo teritoriju resursus. Prasības izstrādātas, lai nodrošinātu ilgtspējīgu teritorijas izmantošanu un būvniecību.

2) Multikulturāla un toleranta

Iespēju politikas veicināšanā liela nozīme ir pilsētvidei, veidojot harmonisku, ērtu un drošu vidi dzīvošanai, strādāšanai un atpūtai, attīstot infrastruktūru, kas palīdzētu cilvēkiem izglītoties un integrēties sabiedrībā un veicinātu gan tradicionālās, gan radošās uzņēmējdarbības attīstību un jaunu darba vietu radīšanu. RTP2030 iekļauti risinājumi, kas atbalsta daudzveidīga mājokļa piedāvājuma attīstības iespējas, kā arī teritorijas, kurās īstenojama plaša spektra uzņēmējdarbība, ciktāl tas nav pretrunā ar iedzīvotāju interesēm dzīvot kvalitatīvā vidē.

3) Gājējiem, velosipēdistiem un sabiedriskajam transportam draudzīga

Satiksmes infrastruktūras risinājumos tiek ievērota plānošanas pēctecība. Tie balstīti uz pilsētas ielu tīkla struktūras attīstības koncepciju, kas paredz divus izteiktus pilsētas transporta lokus un radiālos savienojumus autotransporta intensitātes pilsētas centrālajā daļā samazināšanai un gaisa un trokšņa piesārņojuma mazināšanai, sniedzot priekšrocības sabiedriskā transporta infrastruktūras attīstībai un veidojot ērtu un patīkamu pārvietošanos gājējiem un velosipēdistiem. RTP2030 noteiktas teritorijas, kurās būtu veidojami stāvparki, multimodālie transporta mezgli un citi transporta infrastruktūras objekti.

4) Ar modernu, uz klientiem orientētu pārvaldi

RTP2030 izstrādes ietvaros īstenota plaša sabiedrības līdzdalības programma un sadarbība ar valsts un pašvaldības institūcijām. Risinājumi paredz elastīgus nosacījumus pārvaldes funkcijām nepieciešamu objektu attīstībai, sniedzot iespējas sociālās infrastruktūras objektu veidošanai tuvu dzīvesvietai. Nosacījumu izstrāde ir balstīta uz potenciāli attīstāmo īpašumu pieļaujamo ietekmi uz dzīves vidi un sabiedrības vispārīgajām interesēm.

5) Ar labu sadarbību aglomerācijā

RTP2030 izstrāde veikta sadarbībā ar Rīgai pieguļošajām pašvaldībām. Transporta risinājumi veidoti sasniedzamības uzlabošanai nacionālā un reģionālā mērogā. Plānots saglabāt mežus gar Rīgas administratīvo robežu, lai nodrošinātu iedzīvotājiem

atpūtai un veselībai nepieciešamos apstākļus, kā arī samazinātu pilsētas negatīvo ietekmi uz vidi.

6) Ar dažādu, pieejamu un kvalitatīvu mājokli

Prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei noteiktas, lai veicinātu Rīgas apdzīvoto teritoriju dažādību atbilstoši vēsturiskajai attīstībai, balstoties uz galvenajiem telpisko struktūru veidojošajiem elementiem – kodolu, priekšpilsētu un perifēriju – un Stratēģijā ietvertajām vadlīnijām to attīstībai: pilsētas kodolā kompakts apdzīvojuma tips, priekšpilsētas daļā lielmēroga dzīvojamo rajonu un jaukta apdzīvojuma kombinācija un perifērijā savrupmāju un mazstāvu apbūve ar daudzveidīgām rekreācijas teritorijām.

7) Ar izcilu kultūrvidi un pilsētnieku radošumu

Nosacījumi apbūves veidošanai izstrādāti tā, lai ainavas pārveides procesā netiktu pārveidoti tās vērtību veidojošie elementi. RTP2030 turpina rūpēties par kultūrvēsturisko mantojumu, izvirzot īpašas prasības apbūves aizsardzības teritorijām, kultūras pieminekļiem un citiem objektiem ar noteiktu esošu vai potenciālu kultūrvēsturisko vērtību.

8) Ar vitālām apkaimēm un saglabātu kultūrainavu

Īpaša uzmanība tiek pievērsta apkaimēm un to funkcionālajiem centriem. RTP2030 izstrāde ir balstīta apkaimju griezumā – sabiedrības līdzdalība, sadarbība ar apkaimju iedzīvotājiem un biedrībām, apkaimju individuālo kvalitāšu identificēšana, kā arī problēmjautājumu risināšana. RTP2030 ir noteikti apkaimju centri, kuros būtu veicami mērķtiecīgi ieguldījumi to attīstības veicināšanai.

9) Ar daudzveidīgām un kvalitatīvām dabas teritorijām, zaļiem koridoriem un pieejamām ūdensmalām

Apzinoties esošo dabas un apstādījumu teritoriju nozīmi pilsētā, ir izstrādāti priekšnoteikumi, lai attīstītu vienotu apstādījumu struktūru un publiskās ārtelpas tīklojumu, ko pamatā veido bioloģiskie centri, urbānās vides zaļie centri, zaļie koridori un takas, pilsētai pieguļošā zaļā josla un ūdens vienotā telpiskā struktūra.

10) Ar pārdomātu industriālo politiku

Mainoties pilsētas politikai no liberālas plānošanas uz kompaktas pilsētas attīstību, ir pārskatītas teritorijas, kurās tiek īstenotas ar uzņēmējdarbību saistītas funkcijas, un noteiktas prasības attīstībai atbilstoši to potenciālam. Apbūves veidošanas nosacījumi prioritārās attīstības teritorijās veidoti tā, lai varētu īstenot Stratēģijā noteiktos attīstības virzienus.

11) Ar veiksmīgu un vides kvalitātei atbilstošu ostu

Apzinoties ostas nozīmi ne tikai pilsētas, bet visas Latvijas ekonomikas attīstībā, Rīgas brīvostas teritorijā noteikti elastīgi teritorijas izmantošanas nosacījumi, piedāvājot risinājumu iespējas konfliktiem, ko var radīt industrijas attīstība un sabiedrības pieprasījums pēc kvalitatīvas dzīves vides.

RTP2030 ir detalizēta Stratēģijā noteiktā telpiskās attīstības perspektīva. RTP2030 izstrādes ietvaros sagatavotajos TmP ir iekļauta vispusīga Stratēģijas nostādņu analīze kopsakarībā ar RTP2006-2018 izvirzītajām RD politikām, lai izvērtētu to aktualitāti un tādējādi nodrošinot pēctecības principa ievērošanu.

2.2. Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam

Pirms RTP2030 spēkā stāšanās galvenais instruments Rīgas telpiskās attīstības politikas īstenošanā ir RTP2006-2018, kas apstiprināts 2005. gada 22. decembrī ar RD saistošajiem noteikumiem Nr. 34. Tajā atspoguļota pilsētas telpiskā attīstība atbilstoši vīzijai "Rīga ir iespēja ikvienam", nosakot salīdzinoši atvērtu un elastīgu pieeju telpiskās attīstības procesu virzīšanai.

RTP2006-2018 tika izstrādāts un apstiprināts laika posmā, kad gan Rīgā, gan valstī kopumā bija vērojama strauja ekonomiskā izaugsme. Tā ietekmēja plānošanas dokumentu izstrādes organizācijas procesu un ideoloģiskās nostādnes, kas prioritāri bija balstītas uz Rīgas konkurētspējas stiprināšanu Baltijas jūras reģiona metropoļu vidū un daudzveidīgu, uz elastīgiem TIAN balstītu, teritorijas attīstības iespēju veidošanu. RTP2006-2018 risinājumi tika radīti ar mērķi efektīvāk darboties brīvā tirgus mehānismiem, nodrošinot labāku pielāgošanās spēju konkrētajai sociālekonomiskajai situācijai. RTP2006-2018 tika veidots atbilstoši teritorijas plānošanas tā laika tiesiskajam regulējumam (likums "Par pašvaldībām", Teritorijas plānošanas likums, MK 2004. gada 19. oktobra noteikumi Nr. 883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" u.c.).

Teritorijas plānošanas pamatnostādnes RTP2006-2018 aptver šādas galvenās pilsētas telpiskās attīstības jomas:

- Vispārējā Rīgas plānojuma struktūras attīstība – t.i., Rīgas telpiskās organizācijas pilnveidošana;
- Kultūrvēsturisko teritoriju saglabāšana un to arhitektoniski telpiskās kvalitātes paaugstināšana;
- Jaunu pilsētas attīstības teritoriju veidošana un esošo vietējo centru stiprināšana.

RTP2030 izstrādes ietvaros ir veikts "Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam realizācijas izvērtējums"². Tā ietvaros izdarīti secinājumi gan par TP lomu pilsētas attīstībā kopumā, gan analizēti iekšējie un ārējie RTP2006-2018 īstenošanas efektivitātes faktori, kas ietekmējuši TP tā tapšanas brīdī, kā tie mainījušies TP īstenošanas laikā un kādas tendences ietekmē pilsētas attīstību un plānošanu šobrīd. Izvērtējumā analizēts RTP2006-2018 saturs un forma, kā arī sniegti priekšlikumi RTP2030 izstrādei.

Izvērtējumā norādīts, ka TP kā instrumentam, kas ietekmē teritorijas izmantošanu jeb saimniecisko darbību un būvniecības procesus, pamatā ir ierobežojošs raksturs. RTP2006-2018 sākotnēji iestrādātie elastīgie risinājumi tā īstenošanas laikā ir mainīti. Kopš RTP2006-2018 apstiprināšanas ir vērojama virzība uz precīzāku definīciju un prasību noteikšanu, kas pieļautu pēc iespējas mazāk interpretācijas variantu. Grozījumi RTP2006-2018 veikti 2009., 2011. un 2013. gadā, kā arī izstrādājot atsevišķus lokālplānojumus (turpmāk – LP). 2009. gadā veikto grozījumu galvenais uzdevums bija iestrādāt valsts līmeņa normatīvajos aktos noteiktās prasības ūdensobjektu aizsargjoslām. Izmaiņas būtiski skāra arī teritorijas, kas saistītas ar ražošanu un uzņēmējdarbību. 2009. gadā veiktajos grozījumos tika noteikts

² Grupa 93, SIA. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam realizācijas izvērtējums, 2013. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma. Pieejams: www.sus.lv

detalizētāks iekšējais zonējums Rīgas brīvēstā, Jauktas apbūves teritorijas sadalītas divās apakšzonās - Jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijās un Jauktas apbūves ar ražošanas funkciju teritorijās. 2011. gada grozījumos tika nostiprinātas projektētās jauno satiksmes infrastruktūras teritoriju sarkanās līnijas. 2013. gadā veiktajos grozījumos ar mērķi novērst pretrunas ar 2006. gada 7. februāra saistošajiem noteikumiem Nr. 38 „Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, Rīgas vēsturiskais centru (turpmāk – RVC) un tā aizsardzības zonu (turpmāk – AZ) izslēdza no pilsētas kopējā plānojuma kompetences jomas.

Kopš RTP2006-2018 apstiprināšanas ir saņemti vairāk nekā 600 iesniegumi par nepieciešamajiem plānojuma grozījumiem. Pārsvārā tajos ierosināts mainīt teritorijas funkcionālo zonējumu vai apbūves maksimālo augstumu. Daļa ir ņemta vērā, veicot RTP2006-2018 grozījumus, bet daļa izskatīti tikai RTP2030 izstrādes ietvaros. RTP2006-2018 īstenošanas laikā ir veikta detalizēta plānošana, izstrādājot detālplānojumus (turpmāk – DP) un kopš 2013. gada arī LP, kuri ir izstrādāti, arī lai grozītu RTP2006-2018 noteiktos risinājumus (skatīt 2.3. apakšnodaļā).

Lielākā būvniecības aktivitāte RTP2006-2018 darbības laikā ir bijusi periodā pirms ekonomiskās krīzes – 2006. un 2007. gadā. Visaktīvāk būvniecība norisinājusies RVC teritorijā līdz dzelzceļa lokam, intensīvākā savrupmāju būvniecība notikusi Dārziņos un Bieriņos, bet darījumu objekti visvairāk attīstīti RVC un joslā gar Brīvības ielu. Teritorijās, kur RTP2006-2018 plānota paaugstināta apbūve, tikai dažviet notikusi attīstība atbilstoši RTP2006-2018 iestrādātajām iecerēm – lielākoties pie lielmēroga dzīvojamajiem rajoniem. Vairākās vietās, kur noteikta Centra apbūves teritorija, ir saņemti priekšlikumi samazināt prasības intensitātei, piemēram, Podragā ierosināti divi LP, viens LP – Mežaparkā, Kokneses prospektā 1A, lai grozītu RTP2006-2018 nosacījumus. Tas liecina, ka nav īstenojusies plānojumā noteiktā ambiciozā virzība uz vietējo centru ar paaugstinātu stāvu skaitu un apbūves intensitāti attīstību. Daudzviet apbūvei noteiktajās teritorijās paredzētā attīstība nav realizējusies nepieciešamās infrastruktūras neesamības dēļ. Neliela aktivitāte ir bijusi degradēto teritoriju pārveidē. Arī transporta shēmas pilnveide RTP2006-2018 īstenošanas laikā ir realizēta saskaņā ar ieplānoto, tomēr ievērojami lēnāk, nekā bija iecerēts.

Būtiskākais RTP2006-2018 panākums ir plānojuma pēctecības un pilsētas struktūras ideju saglabāšana un attīstība. Plānojuma risinājumi ir noteikuši harmoniskas apbūves veidošanos pilsētā un nereti pasargājuši no nepārdomātām riskantām aktivitātēm un attīstības priekšlikumiem. RTP2006-2018 vīzijas „Rīga – iespēju pilsēta ikvienam” pilnvērtīgu realizāciju ierobežoja spēkā esošie normatīvie akti un ekonomiskā krīze. Plānošanas process nebija pietiekami elastīgs, lai sekmētu pozitīvas pārmaiņas pilsētvidē, ne tikai aizsargātu esošās vērtības.

TP grozījumi, pastāvīga LP un DP izstrāde liecina par plānošanas sistēmas kopsakarību un tās jēgas izpratni. Pašreizējais normatīvo aktu regulējums – vispārīgāks TP, kuru detalizē DP, bet kompleksās problēmas risina atsevišķos LP, kuros, ja nepieciešams, maina sākotnējos TP risinājumus – ļauj realizēt fokusētu un mērķtiecīgu politiku, izmantojot pašvaldības instrumentu kopumu specifisku teritoriālu mērķu sasniegšanai. Veidojot atvērtu un elastīgu

pieeju telpiskās attīstības procesu virzīšanai, iespējams realizēt prioritātes un koncentrēties uz izdarāmo. Plānošana ieviešama kā pastāvīga pilsētas attīstības procesa sastāvdaļa, tādējādi nodrošinot ekonomisko izaugsmi un īstenojot Stratēģijā izvirzītos mērķus.

2.3. Lokālplānojumi un detālplānojumi

Teritorijas attīstības plānošanā liela nozīmē ir DP un LP izstrādei, kuru izstrāde nodrošina teritorijas padziļinātu izpēti, nosakot racionālākas un efektīvākas izmantošanas iespējas teritorijas ilgtspējīgai attīstībai. Šie vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenti tiek izstrādāti pilsētas teritorijas daļai, vienam vai vairākiem zemes īpašumiem kāda plānošanas uzdevuma risināšanai, teritorijas plānojuma detalizēšanai vai grozīšanai.

Kopš 2013. gada, kad saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma pārejas noteikumu 9. punktu stājās spēkā jauna kārtība DP izstrādei, kas kļuva tieši saistīta ar būvniecības procesu, detalizējot prasības konkrētu zemes vienību izmantošanai un apbūves parametriem, precizējot zemes vienību robežas un aprobežojumus, DP administrēšanas funkcijas ir deleģētas Rīgas pilsētas būvvaldei.

LP arī var detalizēt vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, tomēr to izstrādes ierosinājumi pārsvarā ir vērsti uz atļautās izmantošanas un apbūves rādītāju, kā arī atļautā apbūves augstuma grozījumu veikšanu. Kopš 2011. gada 1. decembra, kad stājās spēkā Teritorijas attīstības plānošanas likums un radās iespēja grozīt teritorijas plānojumu, izstrādājot LP, ir saņemti vairāk nekā 50 ierosinājumi LP izstrādei. Neliela daļa šo ierosinājumu tika noraidīti kā neatbilstoši Stratēģijai vai arī citu plānošanas dokumentu izstrādes prasībām, savukārt vairāk nekā puse no uzsāktajiem LP ir izstrādāti un apstiprināti RD.

RTP2030 izstrādes ietvaros tika pārskatīti spēkā esošo (apstiprināto) LP risinājumi kopsakarībā ar RTP2030 redakciju, izvērtējot iespēju integrēt tos TP. Rezultātā tikai neliela daļa LP, kuru risinājumi nebija īpaši detalizēti un noteica galvenokārt jaunu funkcionālo zonējumu, tika integrēti plānojumā. Pārējie LP, kuros teritorijas izmantošanas veidi, to aprobežojumi un transporta infrastruktūras risinājumi noteikti ar augstu detalizācijas pakāpi, RTP2030 funkcionālā zonējuma plānā tiks iezīmēti kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem, bet TIAN sastāvā iekļauts pielikums ar spēkā esošo LP teritoriju sarakstu.

3. Rīgas apkaimju vērtības

Pirmo reizi jēdziens “apkaime” tika izmantots RTP2006-2018, ar to saprotot „telpiski vienota, daudzveidīga un funkcionāli savstarpēji saistīta Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas daļa, kas parasti aptver vienu vai vairākus dzīvojamos rajonus”. Apkaimes kā neformāla teritoriāla Rīgas dalījuma vienība iedzīvotājiem un ekspertiem ir kļuvušas par darbības platformu ar iespēju aktualizēt lokālas idejas un iniciatīvas. Apkaimes uzsver Rīgas unikālo daudzveidību, ko veido ģeogrāfiskais novietojums, kultūrvēsturiskais mantojums un iedzīvotāju kopienu dažādība.

MK 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” apkaimi definē kā nosacīta lieluma apdzīvotu vidi pilsētās, ciemos un lauku teritorijā ar savu identitāti, ko nosaka apbūves raksturs, ainava un iedzīvotāju kopības izjūta. Apkaimju skaidrojumu un nozīmīgumu izceļ arī Stratēģija definējot, ka Rīgas kultūrvēsturiskās struktūras pamatā ir 58 apkaimes, kuras raksturo piemērota lieluma apdzīvota vide, kurām ir sava apkalpe, identitāte un raksturs, kas izriet no apbūves veida, fiziskajām robežām, ainavas un iedzīvotāju kopības izjūtas. Tātad Rīgas pašvaldībā tiek uzsvērts apkalpes nozīmīgums katrā no apkaimēm.

Viens no Stratēģijas īstenošanas principiem nosaka, ka, lemjot par dažādu jautājumu risināšanu, īpaši saistībā ar pilsētvidi, tiek ņemtas vērā katras apkaimes savdabīgās iezīmes, vajadzības un vietējās apkaimes kopienas viedoklis. Apkaimju griezumā jeb pilsētas teritoriālais skatījums tiek ietverts katras pilsētas problēmas vai iespējas risinājumā, paturot aktuālu arī pilsētas globālo kontekstu³.

Stratēģija nosaka, ka tās īstenošanas laikā apkaimēs ieteicams definēt apkaimju centrus, tā stiprinot apkaimju identitāti, atbalstot teritoriālo līdzsvaru un dzīves telpas uzlabošanu⁴. Eiropas pilsētu teritoriju plānošanas pieredze liecina, ka kopienas piederības sajūtas veidošanā liela nozīme ir viegli identificējamu un aktīvi darbojošos vietējo centru esamība apdzīvotajā vietā. Apkaimju centriem var būt telpiska, funkcionāla, sociāla vai rekreatīva nozīme un tie veidosies socializēšanās mezgļpunktos jeb vietās, kurās būs iespējams attīstīt atraktīvu publisko telpu visiem apkaimes iedzīvotājiem⁵. RTP2030 izstrādes ietvaros organizētajos sabiedrības līdzdalības pasākumos iedzīvotāji ir pauduši viedokli, ka apkaimes centrs ir:

- 1) socializēšanās un pulcēšanās vieta;
- 2) apkaimi raksturojoša vieta;
- 3) kultūrvēsturiski nozīmīga vieta;
- 4) daudzfunkcionāla vieta;
- 5) ērti sasniedzama vieta;
- 6) estētiski sakārtota un vizuāli pievilcīga vieta;

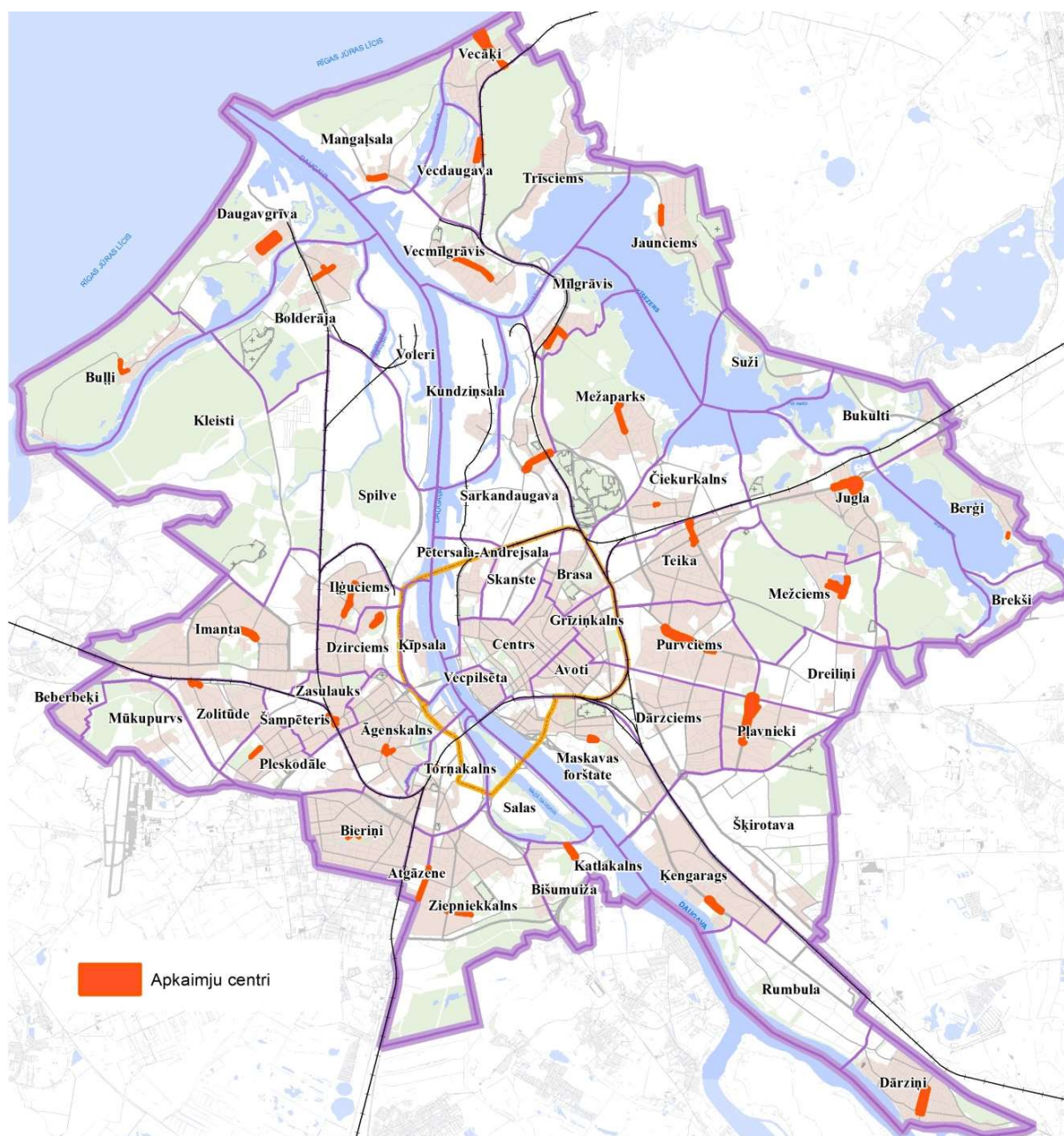
³ Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

⁴ Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

⁵ Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

7) atpūtas vieta.

Apkaimju centru identificēšanā noteicošais ir bijis iedzīvotāju viedoklis. Tie ir noteikti tikai tajās apkaimēs, kur dominējusi lielāka vienprātība par tā atrašanās vietu, kā arī pārējie pieejamie dati norāda uz potenciālu apkaimes centra attīstībai. Ir apkaimes, kurās iedzīvotāji ir norādījuši kā apkaimes centru kādu uz apkaimju robežas esošu objektu. Šajās vietās ir noteikts viens centrs divām apkaimēm. Apkaimēs, kurās šī brīža apbūves situācijā centrs nav izveidojies, tas būtu attīstāms perspektīvā, attīstot jaunu apbūvi. Apkaimju centri nav noteikti RVC teritorijā, jo tas pats par sevi ir valsts nozīmes centrs un iedzīvotāju vidū ir neviennozīmīgs viedoklis par vietējās kopienas centriem. RTP2030 izstrādes ietvaros ir noteikti apkaimju centri 33 no 58 Rīgas apkaimēm.

3.1. attēls. Apkaimju centru izvietojums.

RTP2030 aptver 51 Rīgas apkaimi ārpus RVC un AZ:

Atgāzene ir mazākā Rīgas apkaime, tās kvalitātes ir ērta sabiedriskā transporta satiksme, klusums, miers un bagātīgie apstādījumi - apkaimē atrodas gan savrupmājas un mazstāvu dzīvojamās mājas ar dārziem, gan teritorijas, kur izvietoti tirdzniecības centri, biroji, arī lielmēroga dzīvojamā apbūve ar plašām parkveida zaļajām zonām. Iedzīvotāju skatījumā apkaimes vizītkarte ir mājas un dārzi, Atgāzenes ielas apbūve un koki, Rīgas Igaņu vidusskola, bet apkaimes centrs ir Vienības gatve no Beverīnas ielas līdz Irbenes ielai.

Āgenskalna kvalitātes ir apstādījumu teritorijas, ērta sabiedriskā transporta satiksme, miers un klusums, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimes teritorijā ir divi valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļi – “Pārdaugavas apbūves fragments” un “Kalnciema ielas koka apbūve”, ko ietver apbūves aizsardzības teritorija “Āgenskalns”. Kultūrvēsturiski vērtīgās teritorijas ietver dažādu un daudzveidīgu apbūvi, tai skaitā vēsturiskās muižiņas, līdz 20. gs. 40. gadiem būvētas koka un mūra mazstāvu ēkas, villas, mūra daudzstāvu un mazstāvu ēkas, vēsturiskas rūpnīcu ēkas un teritorijas, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas ansamblis, Āgenskalna tirgu. Āgenskalnā atrodas pirmo Rīgā celto rindu māju komplekss Liepājas ielā, kā arī pirmais tipveida daudzstāvu daudzdzīvokļu māju komplekss “Āgenskalna priedes”. Pēc iedzīvotāju domām apkaimes vizītkarte ir Arkādijas parks, Āgenskalna tirgus un lielākā ūdenstilpne apkaimē - Māras dīķis. Apkaimes centrs ir teritorija starp Āgenskalna tirgu un Pilsoņu ielu, Nometņu ielas posms gar tirgu.

Beberbeķu kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, klusums, miers. Tā ir viena no vismazākajām Rīgas apkaimēm, atrodas nomaļus no citām apdzīvotajām vietām, un ar lielajām satiksmes maģistrālēm tā ir nodalīta no pārējās Rīgas. Apkaimes saikne ar pilsētu ir Kārļa Ulmaņa gatve, kas vienlaikus apkaimi telpiski un funkcionāli sašķēl. Apkaime robežojas ar Mārupes un Babītes pagastiem. Beberbeķu apbūvi veido gan vienkāršas dārza mājiņas, gan lielas, pārsvarā divstāvu savrupmājas ar iežogotu dārza teritoriju. Apkaimes vizītkarte ir savrupmājas un to dārzi. Apkaimes centrs nav identificēts.

Berģu kvalitātes ir daba - mežs, Juglas ezers, klusums un miers. Apkaime atrodas Juglas ezera krastā, iezīmējot Rīgas robežu. Apkaimi raksturo mazstāvu dzīvojamo māju apbūve, atskaitot dažas daudzstāvu bloku mājas Rožu ielas sākumā un Berģu ielas galā. Mūsdienās apkaimē turpina attīstīties savrupmāju apbūve. Apkaimes vizītkarte ir Juglas ezers un tā krastā priežu mežā izvietotais Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs. Apkaimes centrs ir Uguns iela pie Juglas ezera.

Bieriņu kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, miers un klusums, apkaimes cilvēki, kas jau vēsturiski ir dažādu radošo profesiju pārstāvji un pilsoniski aktīvi iedzīvotāji.

Pēc savas apbūves rakstura Bieriņi ir izteikts savrupmāju rajons. Caur Bieriņiem no Mārupes pagasta puses virzienā uz Āgenskalnu tek Mārupīte, kam ir būtiska nozīme apkaimes drenāžā un arī vides estētiskās kvalitātes uzlabošanā. Apkaimes vizītkarte ir tēlnieka Induļa Rankas

skulptūru parks, Mārupīte, savrupmājas un to pagalmi. Apkaimes centrs ir skvērs starp Kantora ielu un Mārupīti.

Bišumuižas kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, miers un klusums, apkaimes tuvums pilsētas centram. Teritorijās ap Bišumuižas grāvi dabas un apstādījumu teritorijas šobrīd pārsvarā tiek izmantotas kā ģimenes dārziņu teritorijas, bet apkaimes D daļā koncentrējas arī meži vai kokaudžu puduri. Vienkopus ar industriālām teritorijām Bišumuižā sadzīvo vēsturiska dzīvojamā apbūve. Apkaimes vizītkarte un viens no lielākajiem tās krāšņumiem ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Bišumuižas ansamblis ar parku, Daugavas krasts, mežs. Apkaimes centrs (kopā ar Katlakalnu) ir Bauskas iela no tramvaja galapunkta līdz Bieķengrāvim.

Bolderājas kvalitātes ir jūras un Buļļupes tuvums, apstādījumi, mežs, ērti pieejamie sadzīves pakalpojumi, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē vēsturiski ir veidojusies kā rūpnieciskais rajons, kāds tas ir saglabājies arī šodien. Daļa teritorijas atrodas Rīgas brīvdabas teritorijā, kur noris ostas saimnieciskā darbība. Apbūvi veido 20. gs. 60. gados būvētās lielpaneļu daudzstāvu dzīvojamās mājas un vēsturiskā apbūve. Bolderājas vecākajā daļā atrodas apbūves aizsardzības teritorija "Bolderāja", kas izceļas ar augstu 1-2 stāvu augstas vēsturiskas koka dzīvojamās apbūves koncentrāciju. Bolderājai raksturīgi apzaļumoti dārzi un plašs ēku celtniecības diapazons salīdzinoši nelielā teritorijā. Apkaimes vizītkarte ir Buļļupe un daudzās baznīcas, kā arī jūras piekrastes tuvums. Apkaimes centrs ir Stūrmaņu iela no Gaigalas ielas līdz Rīgas 33. vidusskolai.

Brekšu kvalitātes ir daba - mežs, Juglas ezers, Juglas upe, Piķurgas upīte, svaigs gaiss. Brekši ir Rīgas nomale Juglas ezera krastā, kurā pilsēta satiekas ar laukiem. Apkaimē atrodas Juglasciems, kurā vienkopus ir dažāda veida mājokļi – gan privātmājas un rindu mājas, gan dzīvokļi lielākās ēkās. Apkaimes vizītkarte ir Juglas ezers un Juglas papīrfabrika. Apkaimes centrs nav identificēts.

Bukultu kvalitātes ir plašās dabas teritorijas, mežs, klusums un miers. Apkaimē atrodas pilsētas perifērijā, Ķīšezera krastā, daļēji Jaunciema dabas lieguma teritorijā, tai piemīt piepilsētas raksturs. Galvenā apdzīvotā vieta, kur izvietotas savrupmājas, atrodas austrumu daļā pie Juglas kanāla. Apkaimes vizītkarte ir Juglas kanāls, mežs. Apkaimes centrs nav identificēts.

Buļļu kvalitātes ir daba - mežs, apstādījumi, jūras un Buļļupes pieejamība, miers un klusums, savrupība. Apkaimē atrodas pilsētas perifērijā, jūras krastā un iezīmē Rīgas robežu ar Jūrmalas pilsētu. Apkaimē vēsturiski iedalās divās daļās – Rītabuļļi un Vakarbuļļi, tās vēsturisko apbūvi raksturo galvenokārt savrupmājas. Plašās Buļļu teritorijas ietilpst Piejūras dabas parka teritorijā, tur noteikti divi dabas liegumi: Daugavgrīvas liegums un Vakarbuļļu liegums. Apkaimes vizītkarte ir tēlnieka Paula Jaunzema akmeņkaļa darbu kolekcija Buļļupes krastā, Buļļupe un jūra. Apkaimes centrs ir Dzintara ielas posms pie Ilmeņa ielas.

Čiekurkalna kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, miers un klusums, apkaimes tuvums pilsētas centram, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē raksturīgas koka strādnieku mājas, pēckara gadu panelēkas un rūpnīcu apbūve. Apkaimes ziemeļu daļa atrodas Ķīšezera krastā. Daļā apkaimes noteikta apbūves aizsardzības teritorija "Čiekurkalns", kas ietver 19. gs. beigās/ 20. gs. sākumā būvēto vienu no pirmajiem Rīgas strādnieku dzīvojamajiem rajoniem. Teritorijā saglabājusies autentiskā koka mazstāvu īres mājokļu apbūve un plašie gruntsgabali, kas bija paredzēti sakņu dārzu un apzaļumotu pagalmu ierīkošanai. Čiekurkalnā atrodas vairāki rūpniecības uzņēmumi, Rīgas pirmā termoelektrocentrāle (**Rīgas TEC-1**), Iekšlietu ministrijas administratīvais komplekss. Apkaimes vizītkarte ir iekšpagalmu dārzi un ūdens tornis Gaujas ielā 21. Apkaimes centrs ir Čiekurkalna 2. līnijas un Čiekurkalna 4. šķērslīnijas krustojums.

Daugavgrīvas kvalitātes ir jūra, Buļļupes tuvums, plašas dabas un apzaļumojumu teritorijas, mežs, svaigs gaiss. Apkaimē atrodas pilsētas nomalē – vietā, kur Daugava ietek jūrā, un daļēji arī Rīgas brīvdabas teritorijā, kur norisinās ostas saimnieciskā darbība. Ostas teritorijā atrodas arī 17. gs. būvētais Daugavgrīvas cietoksnis, kas ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis un īpaši pēdējos gados kļuvis par iecienītu atpūtas un ekskursiju vietu gan Daugavgrīvas un Bolderājas, gan citu Rīgas apkaimju iedzīvotājiem, kā arī tūristiem no citām Latvijas pilsētām un ārzemēm. Cietoksnī norisinās dažādi vietēji un starptautiski kultūras pasākumi. Apkaimē atrodas daļa Piejūras dabas parka teritorijas, kurā ietilpst Daugavgrīvas dabas liegums ar daudz retu augu un putnu sugu. Apkaimes apbūvē dominē galvenokārt 20. gs. 50. - 60. gados celtas daudzstāvu dzīvojamās ēkas. Apkaimes teritorijā atrodas arī neapdzīvotā Mīlestības saliņa un Memmes pļava, kur izvietojušies ģimenes dārziņi, tiem pretī atrodas Rīgas pilsētas ūdens attīrīšanas stacija. Apkaimes vizītkarte ir jūras piekraste un pludmale, Daugavgrīvas cietoksnis. Apkaimes centrs ir Rīgas Daugavgrīvas vidusskolas kvartāls.

Dārziema kvalitātes ir dabas un apzaļumojumu teritorijas, klusums un miers, tuvums Rīgas centram. Apkaimē raksturīga divu krasi atšķirīgu apbūves tipu līdzās pastāvēšana – blakus plašām savrupmāju apbūves teritorijām ar privātiem piemājas dārziem, kas būtiski papildina apkaimes apzaļumojumu teritorijas un rada mazpilsētas gaisotni, plešas lielmēroga dzīvojamais rajons ar 20. gs. 70. un 80. gados būvētām daudzstāvu (trīs līdz deviņi stāvi) dzīvojamām mājām. Ievērojamu apkaimes teritoriju aizņem „Rīgas Satiksmes” autobusu parks, pie Dārziema ielas (ap Rēzeknes ielu) atrodas elektrības apakšstacija. Apkaimes vizītkarte ir pilsētas ainavas un Dienvidu tilts. Apkaimes centrs nav identificēts.

Dārziņu kvalitātes ir daba, Daugavas tuvums, svaigs gaiss. Dārziņu apkaimē atrodas nomaļus no Rīgas centra un robežojas ar kaimiņu pašvaldību – Salaspili. Tā vēsturiski veidojusies kā ģimenes dārziņu teritorija ar sezonālu apdzīvojuma raksturu. Lai arī apkaimē šobrīd nav attīstītas infrastruktūras, arvien vairāk vasaras māju tiek pārbūvētas par pastāvīgām dzīves vietām. Apkaimes vizītkarte ir Daugava, mežs un dabas skati. Apkaimes centrs nav identificēts.

Dreiliņu kvalitātes ir daba - mežs, pļavas, klusums, miers un svaigs gaiss, ko nodrošina prombūtne no pilsētas centra. Apkaimē atrodas jauns lielmēroga dzīvojamais rajons, kas

veidots pēc vienota projekta ar labiekārtotām publiskām teritorijām, nepieciešamo ceļu, transporta infrastruktūras kompleksu. Daļa dzīvokļu ir sociālie mājokļi. Apkaimes vizītkarte ir daba, mežs, pļavas, jaunās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Apkaimes centrs nav identificēts.

Dzirciema kvalitātes ir apstādījumu teritorijas, parki, klusums un miers, mierīga satiksme, ērta sabiedriskā transporta un dzelzceļa satiksme, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimes teritoriju starp Daugavgrīvas ielu un Zundu aizņem galvenokārt vēsturiski veidojusies industriālā apbūve - gan darbojošās ražotnes, gan pamestas noliktavu ēkas. Lielu daļu dzīvojamās apbūves veido daudzstāvu mājas, kas būvētas 20. gs. 80. gados, taču apkaimē atrodas apbūves aizsardzības teritorija "Dzegužkalns – Nordeķi", kur ietverta tipoloģiski daudzveidīgas vēsturiskas ēkas ar plašu celtniecības laika diapazonu. Līdz mūsdienām saglabājusies vēsturiskā apbūve veidojusies 18. gs. līdz 20. gs. vidum – gan kādreizējo ārpilsētas muižiņu ēkas, gan uz sadalītajām muižu zemēm izvietoto strādnieku un zvejnieku dzīvojamās mājas, kā arī atsevišķas vēsturiskas rūpnīcu ēkas. Apkaimes vizītkarte un centrs ir Dzegužkalns.

Ilģuciema kvalitātes ir apzaļumojumi, daba, ērta sabiedriskā transporta satiksme, klusums, miers, zemas intensitātes satiksme. Apkaimē sastopamas 20. gs. 50. gados Rīgas cementa un šifera rūpnīcas strādniekiem uzbūvētas pirmās tipveida dzīvojamās ēkas. Līdz galam nerealizētajā 60. gados projektētajā daudzstāvu dzīvojamajā rajonā vietām saglabājusies vēsturiskā mazstāvu apbūve, kā arī vēsturiski veidojušās fabrikas un manufaktūras. Apkaimes vizītkarte ir Nordeķu muiža un tās ainaviskais parks, dabas skati, apstādījumu teritorijas. Apkaimes centrs ir Dzirciema iela no bijušā kinoteātra "Ilga" līdz Nordeķu parkam.

Imantas kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, ērta satiksme, t.sk. dzelzceļš, kvalitatīvu tirdzniecības pakalpojumu pieejamība. Apkaimē dominē lielmēroga dzīvojamais rajons, ko veido 20. gs. 60. – 70. gados būvētās piecu un deviņu stāvu paneļu ēkas. Apkaimes ainavā un siluetā izceļas vēlāk celtais dzīvojamo augstceltņu puduris Imantas centrā ap Anniņmuižas bulvāri, kas puslokā aptver Anniņmuižas parku. No Anniņmuižas bulvāra virzienā uz Kurzemes prospektu stiepjas četras radiālas ielas, kas daļa apkaime piecos dzīvojamajos rajonos. Apkaimes vizītkarte ir apstādījumu zona un dabas skati, jaunās augstceltnes Anniņmuižas bulvārī, bijusī radiotehnikas rūpnīca Kurzemes prospektā. Apkaimes centrs ir Anniņmuižas bulvāris, kultūras centrs "Imanta", ieeja Anniņmuižas parkā.

Jaunciema kvalitātes ir dabas teritorijas - mežs, Ķīsezers, klusums, miers, svaigs gaiss. Apkaimes apbūves raksturā jūtama kādreizējās ražošanas (papīrfabrikas) ietekme, te saglabājušās gan 20. gs. 20. – 30. gados celtas privātmājas, gan daudzdzīvokļu nami, kas izbūvēti 20. gs. 70. gados. Apkaimē atrodas Jaunciema dabas liegums, kam raksturīga liela reljefa formu un biotopu daudzveidība. Apkaimes vizītkarte ir Ķīsezers, jahtklubs, mežs, dabas skati, privātmāju dārzi, pagalmi. Apkaimes centrs ir Jaunciema gatve starp Rīgas Centrālās bibliotēkas Jaunciema filiālbibliotēku un Rīgas 7. pamatskolu.

Juglas kvalitātes ir ērta un moderna sabiedriskā transporta satiksme, dabas teritorijas - mežs, ezeri, laba tirdzniecības pakalpojumu pieejamība. Apkaimē nereti tiek raksturota kā "pilsētas vārti". Jugla pēc tās teritorijas platības ir otra lielākā apkaimē Rīgā, jo tajā lielas platības aizņem meži un ūdeņi. Ņemot vērā tās izmēru, apkaimē nosacīti sadalāma vairākās mazākās vienībās - Makšķernieku ciemats, Strazdumuiža, Neredzīgo ciemats, Jugla (dzīvojamie kvartāli ap Brīvības gatvi un starp Juglas, Malienas, Murjāņu ielām) un Juglas zvēraudzētavas ciemats. Apkaimes apbūvi raksturo 60. gados būvētās lielpaneļu daudzstāvu dzīvojamās mājas, arī pēdējos gados būvētās daudzstāvu dzīvojamās mājas, salīdzinoši lielu platību Juglas apkaimē aizņem arī savrupmāju apbūves teritorijas. Apkaimes vizītkarte ir Juglas ezers/kanāls, dabas skati, Bābelītes ezers. Apkaimes centrs ir Brīvības gatve pie 6. tramvaja galapunkta.

Katlakalna kvalitātes ir daba un apzaļumojumi, ērta satiksme. Apkaimes apbūvi veido galvenokārt rūpnieciska apbūve un sabiedriskās ēkas, kā arī ne pārāk blīva mazstāvu individuālā apbūve ar mazdārziņiem, Daugavas krastā vairākās rindās izvietotajās laivu būdas un piestātnes. Apkaimes vizītkarte ir Dienvidu tilts un skats uz Daugavu. Apkaimes centrs (kopā ar Bišumuižas apkaimi) ir Bauskas iela no tramvaja galapunkta līdz Bieķengrāvim.

Kleistu kvalitātes ir vēsturiskā vide - Kleistu muiža; laba infrastruktūra - veikali, tirdzniecības bāze, sporta zāle, izklaides centri, Latvijas Nacionālā lietišķo sporta veidu skola ar iespējām trenēties jāšanā. Kleistu apkaimē pēc teritorijas platības vienlaikus ir vislielākā un viena no vismazāk urbanizētajām Rīgas apkaimēm. Apkaimes lielāko daļu aizņem neapbūvētas teritorijas, t.sk. daļa Spilves pļavu. Nozīmīgākie objekti Kleistos ir bijušās Kleistu muižas ansamblis, Latvijas Nacionālā lietišķo sporta veidu skola, Augusta Kirhenšteina Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūts, Biomedicīnas pētījumu centrs. Apkaimes vizītkarte ir Latvijas Nacionālā lietišķo sporta veidu skola, zirgi, jāšana, dabas skati un daba teritorijas - pļavas, Buļļupe, savrupmājas un to pagalmi. Apkaimes centrs nav identificēts.

Kundziņsalas kvalitātes ir klusums un miers, apstādījumi un daba, atrašanās tuvu pilsētas centram. Kundziņsalu no visām pusēm apņem ūdens. Apkaimē pilnībā atrodas Rīgas brīvdabas teritorijā, un tās lielākajā daļā noris ostas saimnieciskā darbība. Apkaimē atrodas Kundziņsalas dzīvojamais rajons ar vairāk kā 100 dzīvojamām mājām, kur valda klusa noskaņa. Apkaimes vizītkarte ir savrupmāju dārzi, bijusī skola – Kundziņsalas 7. šķērslīnijā 1, tilts, sala, Daugava. Apkaimes centrs nav identificēts.

Ķengaraga kvalitātes ir ērts sabiedriskais transports, Ķengaraga promenāde, Daugava, apstādījumi, daba. Apkaimē ir tipisks lielmēroga dzīvojamais rajons, kam raksturīga vienvērtīga tipveida daudzstāvu dzīvojamā apbūve ar 20. gs. 60. gados būvētām paneļu piecstāvu un divpadsmit stāvu torņu dzīvojamām mājām, kā arī 50. gados būvētām divstāvu tipveida dzīvojamām mājām un savrupmājām. Apkaimes vizītkarte ir Daugava un Daugavas promenāde, tirdzniecības centrs "Dole". Apkaimes centrs ir Maskavas iela, tirdzniecības centrs "Dole", savienojums ar Daugavu.

Mangaļsalas kvalitātes ir daba, mežs, jūra, Daugava, Mangaļsalas osta. Apkaimē atrodas perifērijā, pilsētas ziemeļos pie Daugavas ietekas jūras līcī, tā ir pussala starp Daugavu, tās

kādreizējo gultni Vecdaugavu un līci. Daļa apkaimes atrodas Rīgas brīvostas teritorijā, kur tiek veikta ostas saimnieciskā darbība. Apkaimē atrodas savrupmāju apbūve un dažas četru un piecu stāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Lielākajā daļā apkaimes plešas priežu mežs ar nelielām kāpām, daļa no apkaimes atrodas dabas parka "Piejūra" un dabas liegumā "Vecdaugava". Mangaļsalā atrodas dažādu laiku militārās celtnes – no Krievijas impērijas laiku nocietinājumu fragmentiem līdz padomju armijas būvēm. Mangaļsalā atrodas arī Daugavas grīvas krastu fortifikācijas būvju kompleksa daļa, kurai ir noteikta valsts aizsardzība. Apkaimes vizītkarte ir Mangaļsalas bāka, Austrumu mols, jūra, piekraste, kuģi, laivas, Daugava. Apkaimes centrs ir Albatrosa ielas posms starp Veiksmes un Traleru ielu.

Maskavas forštates kvalitātes ir tās atrašanās tuvu pilsētas centram, ērta sabiedriskā transporta satiksme, apstādījumi, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē atrodas apbūves aizsardzības teritorija "Maskavas priekšpilsēta", kuras lielākā vērtība ir tās ļoti atšķirīgā dažādu periodu apbūve viena kvartāla vai ielas posma robežās. Nelielā teritorijā redzami visi būvniecības attīstības posmi – 19. gs. 1. puses divstāvēgas un vienkāpīgas koka ēkas ar dārziem mijas ar 3 - 4 stāvu mūra īres namiem, bet ielu krustojumos paceļas daudzstāvu mūra ēkas, vietām pilnībā ieņemot ielas fronti. Savdabību šai teritorijai piešķir arī parks ar baznīcām tā malās un kapsēta ar katedrāli. Apkaimes vizītkarte ir Daugava, apkaimes parki, atpūtas centrs "LIDO". Apkaimes centrs ir "Siena tirgus".

Mežaparka kvalitātes ir savrupmāju apbūve ar iekoptajiem dārziem, kultūras un atpūtas parks "Mežaparks", tā piedāvātās atpūtas iespējas un dabas teritorijas kopumā, miers un klusums, atrašanās tuvu pilsētas centram, ērta satiksme ar pilsētas centru. Mežaparku nosacīti var iedalīt divās daļās: lielākā daļa apkaimes iekļauta valsts nozīmes arhitektūras (pilsētbūvniecības) pieminekļa "Mežaparks" teritorijā Ķīšezera krastā, kur ietilpst pirmais pēc pilsētas dārza principiem plānotais dzīvojamais rajons Rīgā, parks ar Dziesmusvētku estrādi un Rīgas Nacionālais zoologiskais dārzs, bet otra platības ziņā nozīmīgākā teritorija ir kapu komplekss, kur ietilpst Meža kapi, Raiņa kapi, Brāļu kapi, Miķeļa kapi, Garnizona kapi un Sarkandaugavas kapi. Apkaimes vizītkarte ir Rīgas Nacionālais Zoologiskais dārzs, Mežaparka estrāde, Mežaparks, Ķīšezers. Apkaimes centrs ir Kokneses prospekts no Stokholmas ielas līdz ieejai Mežaparkā.

Mežciema kvalitātes ir mežs, klusums, miers, svaigs gaiss, ērta sabiedriskā transporta satiksme, laba infrastruktūra. Apbūvi, kuru no trim pusēm ieskauj mežs, veido 20. gs. 70. un 80. gados būvētas piecu, deviņu un sešpadsmit stāvu lielpaneļu dzīvojamās mājas, dažās no tām atrodas arī mākslinieku darbnīcas. Lielu platību apkaimē aizņem Biķernieku mežs. Mežciemam starp citām Rīgas apkaimēm izceļ daudzie ūdens objekti, kā galvenie jāmin Gaiļezers, Linezers un Šmerļupīte. Apkaimes vizītkarte ir dabas teritorijas - meži, ezeri, arī stacionāri "Gaiļezers", "Linezers" un Rīgas Motormuzejs. Apkaimes centrs ir Gaiļezera iela pie Gaiļezera un Hipokrāta ielas.

Mīlgrāvja kvalitātes ir tai blakus esošais Mežaparks, Ķīsezers, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē sastāv no diviem atsevišķiem rajoniem – Jaunmīlgrāvja un Aplokciema, ko vienu no otra atdala dzelzceļa līnija un Viestura prospekts, kas pāriet Mīlgrāvja ielā.

Jaunmīlgrāvis daļēji atrodas Rīgas brīvostas teritorijā, kur norisinās ostas saimnieciskā darbība. Šajā apkaimes daļā atrodas arī apbūves aizsardzības teritorija “Jaunmīlgrāvis (Ezera iela)”, kur iekļauta līdz mūsdienām saglabājusies 19. un 20. gs. mijai raksturīga Rīgas industriālā rajona apbūve – iespaidīgas mūra ēkas, kur savulaik atradusies Jesena porcelāna fabrika, un tuvējo rūpnīcu strādnieku ģimenēm domātās nelielās koka dzīvojamās mājas, kā arī laika periodam no 1940. līdz 1960. gadam raksturīgas 4 stāvu mūra mājas ar pēckara sociālisma laikmetam atbilstošu dekoru. Šīs teritorijas vērtību veido nozīmīga Rīgas industriālā rajona attīstību raksturojošā vēsturiskā apbūve un autentiskā Ezera ielas ainava starp dzelzceļu un Rīgas brīvostu.

Aplokciems ir dzīvojamā teritorija meža ielokā, kas kopš 17. gs. no atsevišķām zemnieku sētām izaugusi par kompaktu ciemu, ko padomju laikā papildināja daudzdzīvokļu namu apbūve. Pēc valsts neatkarības atgūšanas Aplokciemā ir uzbūvētas atsevišķas trīs un piecu stāvu daudzdzīvokļu ēkas un golfa laukums.

Apkaimes vizītkarte ir māju pagalmi un dārzi, mežs, Mangaļu dzelzceļa stacija. Apkaimes centrs ir Viestura prospekts un Ostas prospekts pie ieejas Mežaparkā.

Mūkupurva kvalitātes ir daba, klusums, miers, svaigs gaiss. Apkaimes teritorija ir mazattīstīta, šeit atrodama gan individuālo māju apbūve, gan ģimenes dārziņu teritorijām raksturīgas ēkas. Starptautiskās lidostas “Rīga” teritorijas ziemeļu daļai pieguļošā teritorija ir purvs. Gar Kārļa Ulmaņa gatvi izvietojusies atsevišķi komercdarbības objekti. Apkaimes vizītkarte ir daba, lidostas „Rīga” pacelšanās un nolaišanās koridors, gājēju tilts, kas savieno Mūkupurva un Zolitūdes apkaimes. Apkaimes centrs nav identificēts.

Pleskodāles kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, klusums, miers, apkaimes tuvums pilsētas centram, tirdzniecības pakalpojumu pieejamība, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē atrodas apbūves aizsardzības teritorija “Pleskodāle”, kas ietver no 19. gs beigām līdz 1940. gadam veidotu mazstāvu apbūvi, pagalmu apzaļumojumu un dārzus, arī vairākas no 1940. gada līdz 1960. gadam celtas divstāvu mūra dzīvojamās ēkas. Apkaimes vizītkarte ir tirdzniecības centrs “Spice”, Šampētera mežs, savrupmājas ar dārziem. Apkaimes centrs ir skola un ieeja Šampētera mežā.

Pļavnieku kvalitātes ir ērta sabiedriskā transporta satiksme, tirdzniecības pakalpojumu pieejamība, apzaļumojumi un daba. Apkaimē ir lielmēroga dzīvojamais rajons, kura apbūvi veido 20. gs. 80. gados celtās deviņu un sešpadsmit stāvu lielpaneļu dzīvojamās mājas, arī atsevišķas 18 stāvus augstas ēkas. Apkaimes vizītkarte ir bērzu birzs, tirdzniecības centrs “Tālava”, skats uz apkaimi no daudzstāvu dzīvojamo māju augšējo stāvu logiem un putna lidojuma. Apkaimes centrs ir Andreja Saharova iela no Augusta Deglava ielas līdz veselības centram “Pļavnieki”.

Purvciema kvalitātes ir apzaļumojumu teritorijas, meža tuvums, klusums, miers, ērta sabiedriskā transporta satiksme, dažādu tirdzniecības pakalpojumu pieejamība. Apkaimē ir 20. gs. 70. un 80. gados būvēts lielmēroga dzīvojamais rajons, kur dominē piecu un deviņu stāvu dzīvojamā apbūve, atrodamas arī atsevišķas 18 stāvus augstas ēkas. Mūsdienās apkaimē turpina attīstīties ar jauniem daudzstāvu dzīvojamo māju projektiem. Apkaimes vizītkarte ir bistro "LIDO "Ķirsons māja"", akciju sabiedrība "Mēbeļu nams", tirdzniecības centrs "Domina". Apkaimes centrs ir Dzelzavas iela starp Vaidavas ielu un akciju sabiedrība "Mēbeļu nams".

Rumbulas kvalitātes ir ērta sabiedriskā transporta satiksme, daba un apzaļumojumi, Daugavas tuvums, Daugavas promenāde, tirdzniecības pakalpojumu pieejamība. Apkaimē atrodas pilsētas perifērijā, Daugavas krastā, to galvenokārt izmanto ar automašīnu tirdzniecību un autoremontu saistīti uzņēmumi, kā arī ģimenes dārziņu apsaimniekotāji. Teritorijā praktiski nav dzīvojamās apbūves, tās attīstību kavē nepieciešamo inženierkomunikāciju un infrastruktūras trūkums. Apkaimē atrodas bijušā Rumbulas lidlauka teritorija, kur to šobrīd daļēji aizņem auto tirdzniecības objekti. Apkaimes vizītkarte ir Daugavas promenāde, TC "ZOOM". Apkaimes centrs nav identificēts.

Salas kvalitātes ir Daugava, ainava un apzaļumojumi (t.sk. dižkoki), pilsētas centra tuvums. Apkaimi veido trīs salas – Zaķusala, Lucavsala un Kazas sēklis. Zaķusalā atrodas Latvijas valsts televīzijas un radio tornis un televīzijas ēka, kas ir atpazīstami objekti visā Rīgā un arī Latvijā. Lucavsala lielāko teritorijas daļu aizņem ģimenes dārziņi, tomēr šeit ūdeņu tuvumā atrodas arī atsevišķi namīpašumi, kas saglabājušies no kādreizējās dzīvojamās teritorijas. Lucavsala ir bagāta ar dižkokiem, tās teritorijā Mazās Daugavas krastā atrodas piemineklis krievu karavīriem, kas krituši Rīgā Ziemeļu kara laikā 1701. gadā. Lucavsala daļā otrpus Salu tiltam atrodas 2013. gadā pašvaldības izveidotais Lucavsala atpūtas parks, kas piedāvā plašas rekreācijas iespējas dažādām paaudzēm. Labiekārtotais atpūtas parks ir kļuvis par iecienītu rīdnieku atpūtas un peldēšanās vietu. Kazas sēklis ir neapdzīvota upes sanes sala. Apkaimes vizītkarte ir Valsts radio un televīzijas tornis un televīzijas ēka, Lucavsala atpūtas parks, Lucavsala airēšanas bāze, piemineklis 1701. gadā kritušajiem krievu karavīriem. Apkaimes centrs nav identificēts.

Sarkandaugavas kvalitātes ir ērta sabiedriskā transporta satiksme, Mežaparka tuvums, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē vēsturiski ir attīstījusies kā rūpniecības rajons, šobrīd tur atrodas plaša teritorija ar industriālu raksturu. Apkaimē daļēji atrodas Rīgas brīvostas teritorijā, kur noris ostas saimnieciskā darbība. Sarkandaugavai raksturīgs liels skaits ļoti vecu namu, daudzi celti no 1860. līdz 20. gs. sākumam, tur atrodas arī 20. gs. 60. gados celtas daudzstāvu dzīvojamās mājas. Apkaimē atrodas apbūves aizsardzības teritorija "Sarkandaugava", ko veido trīs atsevišķas kvartālu grupas – līdz II pasaules karam veidojusies mazstāvu apbūve kvartālos starp Tvaika, Zāģeru, Sarkandaugavas un Limbažu ielu; daudzstāvu dzīvojamo māju kvartāls starp Allažu, Sarkandaugavas, Ceļinieku un Aptiekas ielu ar dominējošo 1950.-1973. gadu apbūvi; 19./ 20. gs. mijā veidojusies dzīvojamo māju teritorija starp Tiltu, Patversmes, Sīmaņa, Āžu, Dunties ielu, ietverot apbūvi abpus

Patversmes, Sīmaņa un Āžu ielai. Apkaimes vizītkarte ir Sv. Trīsvienības luterāņu baznīca, māju pagalmi. Apkaimes centrs ir Tilta iela.

Spilves kvalitātes ir Daugavas un jūras tuvums, mežs, apstādījumu teritorijas, miers, klusums, vide kā laukos. Apkaimes lielāko daļu aizņem Rīgas brīvosta ar rūpniecības un ražošanas teritorijām un Spilves lidlauks. Liela daļa apkaimes atrodas tā saucamajās Spilves pļavās, kas ir purvains līdzenums, tur atrodas mikroliegums. Apkaimē plašas teritorijas aizņem ģimenes dārziņi. Apkaimes vizītkarte ir Spilves lidostas ēka, Daugava un skats uz to. Apkaimes centrs nav identificēts.

Sužu kvalitātes ir daba – mežs, koki, miers un klusums, daba, svaigs gaiss. Apkaimē atrodas perifērijā, tā ir unikāla vieta ar laukiem pietuvinātiem apstākļiem galvaspilsētas teritorijā. Apkaimē ir izteikti zaļš raksturs, tajā atrodas Jaunciema dabas liegums, kam raksturīga liela reljefa formu un biotopu daudzveidība. Vairāk kā pusi no apkaimes teritorijas aizņem Ķīšezers. Apkaimes apbūvē dominē savrupmājas, ir arī atsevišķas daudzdzīvokļu mājas bijušajā padomju armijas pilsētiņas teritorijā Sužu muižas apkārtnē. Apkaimes vizītkarte ir Ķīšezers, mežs, lielie ozoli ezera krastā. Apkaimes centrs nav identificēts.

Šampētera kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, klusums, miers, ērta sabiedriskā transporta satiksme. Apkaimē ir izteikti industriāls raksturs ar atsevišķiem vairākstāvu un mazstāvu dzīvojamo ēku puduriem, kā arī savrupmājām ar iekoptiem dārziem un ielu apstādījumiem. Šampēterī atrodas daļa no apbūves aizsardzības teritorijas “Pleskodāle”, kas ietver 19. un 20. gs. mijā veidotu mazstāvu koka apbūvi. Apkaimes vizītkarte ir ielas ar koku alejām. Apkaimes centrs (kopā ar Zasulauka apkaimi) ir Zasulauka stacija.

Šķīrotavas kvalitātes ir miers un klusums, mežs, dzelzceļš, ērta satiksme, savrupmāju apbūves kvartāls. Apkaimē ir izteikti rūpnieciskais raksturs. Krustpils ielas apbūvi pamatā veido mazstāvu privātās un dzīvokļu mājas, kā arī vairāki rūpnieciski objekti un noliktavas, savukārt Granīta ielā izvietojusies rūpnieciskā apbūve. Netālu no Šķīrotavas cietuma šobrīd atrodas ģimenes dārziņi. Apkaimes vizītkarte ir dzelzceļš, dzelzceļa stacija “Šķīrotava”, mežs, Šķīrotavas cietums. Apkaimes centrs nav identificēts.

Teikas kvalitātes ir ērta satiksme, apkaimes tuvums pilsētas centram, daba - mežs, apstādījumu teritorijas, dažādu tirdzniecības pakalpojumu pieejamība (veikali, tirgus, tirdzniecības centri), klusums un miers, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē atrodas divas apbūves aizsardzības teritorijas: viena ir “VEF rūpnieciskā apbūve”, kas ietver izcilu 19. gs beigās – 20. gs sākuma ģeģeļu arhitektūrā veidotu rūpniecības ēku ansambli starp Brīvības gatvi, Ūnijas, Stārķu un Bērzaunes ielu, bet otra ir apbūves aizsardzības teritorija “Teika”, kas ietver labi saglabājušos 20. gs 20.-30. gados pēc vienota pilsētbūvniecības projekta un ar īpašiem būvnoteikumiem veidotus dzīvojamos kvartālus starp Brīvības gatvi, Dzērbenes, Aizkraukles, Lielvārdes, Biķernieku un Strukturu ielu, kam raksturīga 1 un 2 stāvu funkcionālisma stila savrupmāju un mazstāvu dzīvojamo māju apbūve un 3-5 stāvu īres namu apbūve gar lielākajām ielām. Teritorija ir bagāta ar kultūras pieminekļiem – tajā atrodas

vairāk nekā 50 valsts aizsargājamo arhitektūras pieminekļu, galvenokārt savrupmājas un mazstāvu dzīvokļu nami. Apkaimes vizītkarte ir Zemitāna laukums, Biķernieku mežs, tirdzniecības centrs “Alfa”. Apkaimes centrs ir Zemitāna laukums un Džutas iela.

Torņakalna kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, Arkādijas parks, ērta sabiedriskā transporta satiksme, tirdzniecības pakalpojumu pieejamība, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē atrodas aizsardzības teritorija “Torņakalns”, ko raksturo skaidri nolasāma priekšpilsētas attīstība no 19. gs. sākuma līdz pat mūsdienām un teritorijas apbūves un vides lielā dažādība – vēsturiskās muižiņas, mazstāvu koka apbūve un gar maģistrālajām ielām daudzstāvu mūra dzīvojamās ēkas, vairāku vēsturisko rūpnīcu teritorijas, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas ansamblis. Teritorijai raksturīgs pagalmu apzaļumojums un dārzi, kā arī pilnībā saglabāties vēsturiskais ielu tīkls. Apkaimes vizītkarte ir Arkādijas parks, Rīgas Lutera baznīca (Torņakalna baznīca), Torņakalna stacija. Apkaimes centrs ir Torņakalna stacija un Arkādijas parks.

Trīsciema kvalitātes ir daba - mežs, ūdens tuvums – Langas upe, Ķīšezers, miers un klusums. Apkaimē ir kluss dabas nostūris, daļa no tā iekļauta arī Jaunciema dabas liegumā, kur novērojamas aizsargājamas putnu un augu sugas. Dzīvojamā apbūve Trīsciemā pakāpeniski veidojusies uz bijušās Mangaļu muižas zemēm, tās attīstību mūsdienās ierobežo inženierkomunikāciju un infrastruktūras trūkums. Apkaimes vizītkarte ir daba - Ķīšezers, mežs, savrupmājas un dārzi. Apkaimes centrs nav identificēts.

Vecāķu kvalitātes ir jūra, Vecdaugavas upe un pludmale, mežs, apstādījumu teritorijas, svaigs gaiss, miers, klusums, laukiem līdzvērtīga patīkama vide, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē atrodas apbūves aizsardzības teritorija „Vecāķi”, kur ietverta no 20. gs. sākuma līdz 1940. gadiem celto viestāvu un divstāvu vasaras dzīvojamo koka ēku apbūve piejūras priežu mežā veidotos plašos zemesgabalos. Ēkām ir tipiska kūrorta zonas apbūves arhitektūra – ēkas ar tornīšiem, verandām, izbūvētiem mansardiem, balkoniem, terasēm. Apkaimes vizītkarte ir jūra, piekraste, pludmale, daba, mežs. Apkaimes centrs ir Pludmales iela no Vecāķu stacijas līdz pludmalei.

Vecdaugavas kvalitātes ir jūras tuvums, Vecdaugavas upe, mežs un apzaļumojumu teritorijas, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē atrodas apbūves aizsardzības teritorija „Vecdaugava (Airu iela)”, kurā ietverti kvartāli ar 20. gs. 50. - 60. gados veidotu apbūvi. Tās veidošanai izmantoti divi tipveida projekti: viens – apmesta koka konstrukcijās veidota viestāva ēka ar stāvu divslīpju jumtu, otrs – tuvāk funkcionālisma stilam ieturēta divstāvu daudzdzīvokļu mūra ēka ar zemu četrslīpju jumtu, stiklotu kāpņu telpu. Apkaimē atrodas “Vecdaugavas dabas liegums” ar bagātīgu bioloģisko daudzveidību, kā arī divi valsts aizsargājami arheoloģijas pieminekļi. Apkaimes vizītkarte ir Vecdaugavas upe, mežs, Vecdaugavas dabas liegums. Apkaimes centrs ir Vecāķu prospekts pie Palejas ielas.

Vecmīlgrāvja kvalitātes ir daba, ērta infrastruktūra, kultūrvēsturiskais mantojums. Apkaimē daļēji atrodas Rīgas brīvostas teritorijā, tāpēc lielu daļu aizņem rūpniecības un ražošanas teritorijas. Vecmīlgrāvim raksturīgi plaši kvartāli ar tipveida daudzdzīvokļu paneļu mājās, kuru būvniecība sāka 20. gs. 70. gados. Salīdzinoši nelielu platību apkaimē aizņem savrupmāju apbūve. Apkaimē atrodas divas apbūves aizsardzības teritorijas: viena ir „Ziemeļblāzmas kultūrvēsturiskā kompleksa teritorija”, kas ietver valsts aizsargājamus arhitektūras pieminekļus “Ziemeļblāzmas kultūras nams”, “Ziemeļblāzmas kultūras nama apbūves ansamblis ar parku” un “Burtnieku nams”, kā arī nodegušās Zaļās skolas atrašanās vietu, bet otra apbūves aizsardzības teritorija ir „Vecmīlgrāvis (Emmas iela)” 20. gs. 50. gados veidots kvartāls ar laika periodam raksturīgu simetrisku plānojumu, plašiem iekšpagalmiem un tipveida apbūvi – strādnieku kopmītņu mājas ar raksturīgu arhitektonisko veidolu un dekoru. Apkaimes vizītkarte ir kultūras pils “Ziemeļblāzma” un Ziemeļblāzmas parks. Apkaimes centrs ir Augusta Dombrovska iela no Vecmīlgrāvja tirgus līdz Skuju ielai.

Voleru kvalitātes ir daba - jūras, upes tuvums, mežs, miers, klusums, vide kā laukos. Apkaimē atrodas Rīgas brīvostas teritorijā un galvenokārt ir rūpnieciskais ostas rajons. Apkaimē ir divas dzīvojamās teritorijas – Voleri, kam raksturīga mazstāvu apbūves rinda Daugavas krastā, un Krēmeri, ko veido atsevišķas savrupmājas gar upi un mākslīgi izveidoto līci. Apkaimē atrodas Krēmeru dabas liegums, kas izveidots ar mērķi saglabāt un aizsargāt putniem nozīmīgu ligzdošanas vietu Rīgas pilsētā. Apkaimes vizītkarte ir Daugava, piekraste, pludmale, dārzi, pļava. Apkaimes centrs nav identificēts.

Zasulauka kvalitātes ir ērta sabiedriskā transporta satiksme, apzaļumojumi, ērti pieejami komerciālie pakalpojumi. Apkaimē vēstures gaitā veidojusies kā Rīgas centram tuvu esošs rūpnieciskais rajons. Padomju varas gados Zasulaukā paplašinājās rūpnieciskā darbība un tika uzbūvētas daudzstāvu daudzdzīvokļu mājas. Mūsdienās apkaimē tipiskas ir 20. gs. 70. un 80. gados būvētas daudzstāvu dzīvojamās mājas un 19. gs. koka mājas. Apkaimes vizītkarte ir Botāniskais dārzs, Zasulauka dzelzceļa stacija, vilcieni. Apkaimes centrs (kopā ar Šampētera apkaimi) ir Zasulauka stacija.

Ziepniekkalna kvalitātes ir apzaļumojumi un daba, ērta sabiedriskā transporta satiksme, pieejami dažādi komerciālie pakalpojumi. Apkaimē atrodas gan privātmāju rajons, kas galvenokārt apbūvēts ar 20. gs. pirmajā pusē un vidū celtām viena un divu stāvu individuālajām viengimenes mājām, gan lielmēroga dzīvojamais rajons ar tipveida daudzstāvu dzīvojamām paneļu mājām. Ziepniekkalns izceļas ar tā saucamo “Ķīnas mūri” jeb 20. gs. 80. gados tapušo garāko dzīvojamo ēku Rīgā, Ozolkalna ielā. Ziepniekkalnā atrodas arī ģimenes dārziņu teritorijas. Apkaimes vizītkarte ir Ēbeļmuižas parks, Ziepniekkalna mežs un tā apkārtnē. Apkaimes centrs ir starp Valdeķu ielu un Ziepniekkalna tirgu.

Zolitūdes kvalitātes ir ērta satiksme, dzelzceļš, pieejami ērti un daudzveidīgi komerciālie pakalpojumi, apzaļumojumi, Jūrmalas un jūras tuvums. Apkaimē asociējas ar vienu no jaunākajiem lielmēroga dzīvojamajiem rajoniem Rīgā, ko veido 20. gs. 80. gadu beigās izbūvētā sešu līdz desmit un sešpadsmit stāvu augstā dzīvojamā apbūve. Platības ziņā līdzīgu teritoriju

aizņem arī savrupmāju un darījumu iestāžu teritorijas. Apkaimes vizītkarte ir skats uz apkaimi no putna lidojuma, mežs, Rīgas Zolitūdes ģimnāzija. Apkaimes centrs ir teritorija starp Imantas staciju un Ruses ielu.

4. Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts

4.1. Pilsētas telpiskā struktūra un ainavas

Rīgas pilsētu laika gaitā ir radījuši cilvēki, attīstot struktūras, kas apmierina viņu vajadzības. Tās nosacīti var iedalīt divās lielās daļās – dabas un cilvēku veidotās struktūras, kas kopā veido mūsdienu pilsētelpu. Kopā ar to funkcionālajām kvalitātēm, caur kompleksiem bioloģiskajiem, psiholoģiskajiem, sociālajiem un kultūras procesiem cilvēki pilsētelpu uztver tās dažādajās pilsētas ainavās. Ainavu veidošanās ir uz dažādiem priekšnosacījumiem balstīts process, kas var tikt regulēts ar teritorijas attīstības plānošanas instrumentiem. Ainavu attīstību ietekmē gan nacionālā, gan pilsētas politika, kas nosaka pilsētas vietu un nozīmi, kā arī parāda galvenās sabiedrībā atzītās vērtības galvenās sabiedrībā atzītās vērtības.

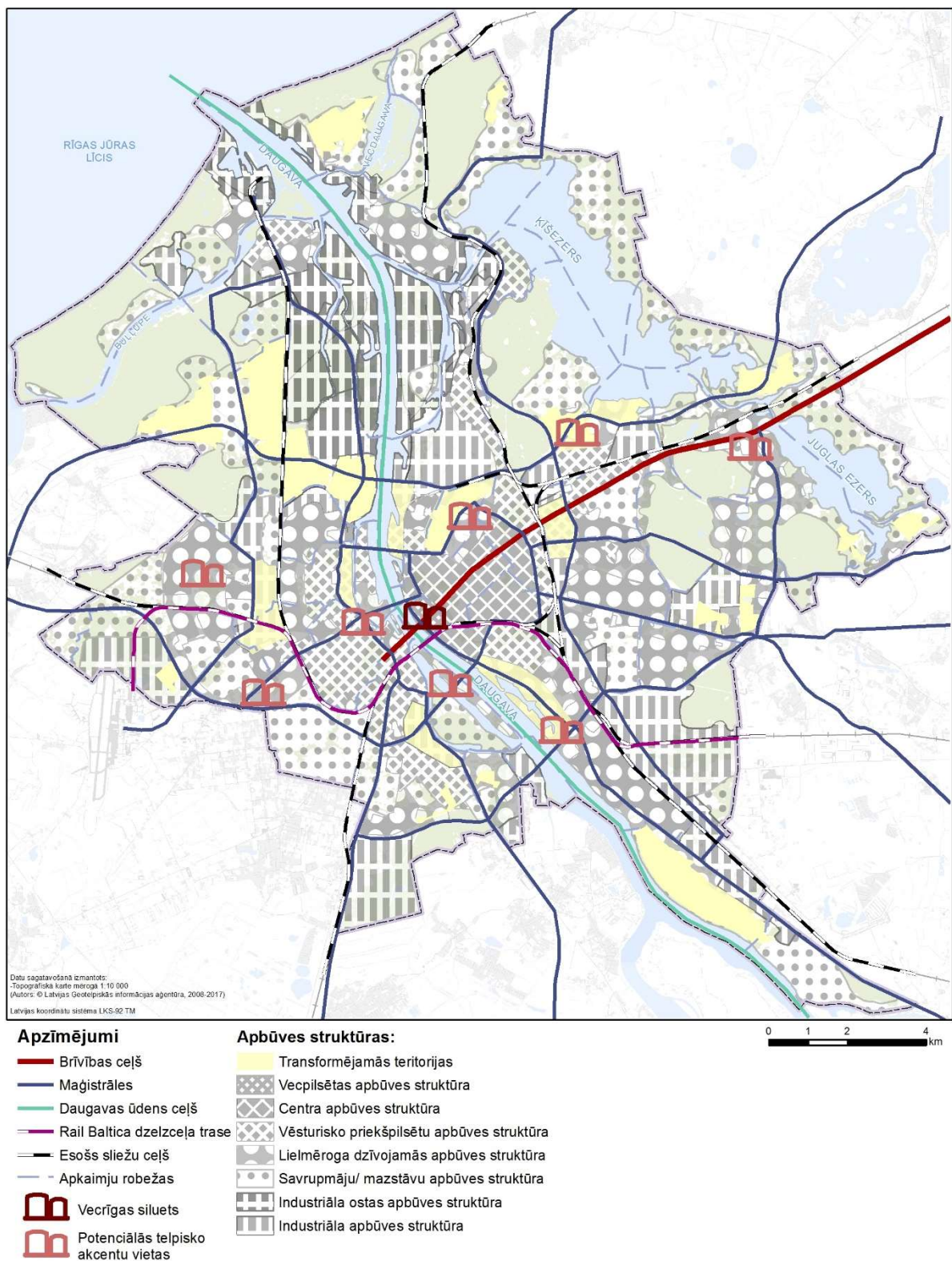
Priekšnoteikumi ainavas saglabāšanai vai telpiskām un funkcionālām izmaiņām ainavā tiek radīti ar TP, nosakot katrā teritorijā pieļaujamo funkciju attīstību un potenciālo būvju parametrus, izvietojanas principus, prasības publiskai ārtelpai un vides veidošanai. Lai arī TP nevar noteikt precīzi, kad, kādas funkcijas un telpisko parametru ēka vai funkcija zemesgabālā tiks īstenota, noteiktais teritorijas izmantošanas veidu spektrs ir pietiekami konkrēts, lai sniegtu priekšstatu par potenciālajām ainavas pārmaiņām. RTP2030 izstrādē ņemtas vērā Rīgas telpisko struktūru un identitāti nosakošās ainavu vērtības, kas identificētas Ainavu TmP izstrādes procesā – kultūrvēsturiski augstvērtīgās, ekoloģiski augstvērtīgās, dzīvojamās apbūves, industriālās (tai skaitā – Rīgas brīvdabas) un dzelzceļa ainavas.

Kultūrvēsturiski vērtīgu ainavu (piemēram, pilsētbūvniecības pieminekļi, apbūves aizsardzības teritorijas, atsevišķas kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas vai teritorijas) aizsardzībai RTP2030 izstrādātas prasības esošo ēku pārbūvei vai atjaunošanai un arī jaunu būvju būvniecībai šajās teritorijās. Ekoloģiski vērtīgu (piemēram, mežu masīvi, kāpas, parki, ģimenes dārziņi, ielu apstādījumi) ainavu aizsardzībai RTP2030 primāri ir noteikts funkcionālais zonējums, kas paredz vai nu pilnībā saglabāt apstādījumus, vai atļauj veidot apbūvi ar palielinātu apstādījumu īpatsvaru. Tāpat ir izstrādātas prasības apstādījumu un dabas teritoriju saglabāšanai. Industriālo ainavu (piemēram, ražošanas un loģistikas uzņēmumu, transporta būvju teritorijas) un Rīgas brīvdabas ainavas, kas ir ekonomiski vērtīgas ainavas ar savdabīgu vizuālo tēlu, vērtības saglabāšanai noteikts atbilstošs funkcionālais zonējums, vienlaikus nosakot stingrākas prasības attiecībā uz piesārņojuma un/vai riska draudu samazināšanu industriālajās teritorijās izvietoto uzņēmumu darbībā. Dzīvojamās apbūves ainavas ir teritorijas, kurās nozīmīgu īpatsvaru veidu mājokļu funkcija. Tās ir dzīves vides ainavas Rīgas iedzīvotājiem. RTP2030 to galvenās vērtības tiek aizsargātas, nosakot tādu funkcionālo zonējumu, kas atbalsta dzīvojamās vides kvalitātes saglabāšanu un nodrošina tās raksturam atbilstošu tirdzniecības un pakalpojumu objektu, kā arī darba vietu izveidošanu. No transporta infrastruktūras kā būtiska pilsētas tēlu ietekmējošā ainavu vērtība izdalīta dzelzceļa ainava, tai nosakot specifisku funkcionālo zonu un dzelzceļam piegulošo teritoriju attīstībā ņemot vērā šī transporta resursa sniegtās priekšrocības.

Balstoties uz esošās un perspektīvās situācijas analīzi un par pamatu ņemot iepriekšējos Rīgas attīstības plānos noteiktos telpiskās attīstības pamatprincipus, ir izstrādāta Rīgas telpiskās struktūras shēma, kas nodrošina konceptuālo pamatojumu galveno Rīgas veidojošo vērtību saglabāšanai un galveno jaunveidojamo elementu attīstībai. Telpiskās struktūras shēmu veido galvenās dabas (ūdeņi, meži, parki un citas apstādījumu teritorijas) un dažādos vēstures periodos veidojušās apbūves (Vecpilsētas, Rīgas centra, vēsturisko priekšpilsētu apbūves, lielmēroga apbūves u.c.) struktūras, ko savieno transporta tīklojums. Tīklojuma funkcionāli un telpiskie mezglu punkti ir apkaimes, pilsētas un valsts nozīmes pakalpojumu centri. Lai nodrošinātu Rīgas telpiskās struktūras īstenošanu, izstrādājot RTP2030 funkcionālo zonējumu un apbūves noteikumus, ņemti vērā shēmā ietvertie principi.

Pilsētas telpiskā kompozīcija ir urbānās struktūras attēlojums telpā, ko lielā mērā ietekmē apbūves augstums un forma. Telpiskā kompozīcija ir nozīmīgs ainavas elements – tā iezīmē pilsētas vai tās daļas tēlu, veido sajūtas par telpu, kā arī veicina (vai apgrūtina) orientēšanos pilsētā. TP pilsētas telpisko kompozīciju ietekmē, nosakot apbūves atļauto augstumu un prasības apbūves parametriem katrā apbūves teritorijā. Attiecībā uz apbūves augstumu RTP2030 risinājumi balstīti uz Stratēģijā ietverto principu, kas nosaka, ka pilsētā būtu veidojams viens telpiskais centrs (pilsētas kodols), kurā ietilpst RVC un AZ un tai tuvējās piegulošās teritorijas, bet pārējā pilsētas teritorijā svarīgāki ir funkcionālie kodoli jeb apkaimju centri, kam nav obligāti jābūt reprezentētiem ar paaugstinātu apbūvi. Lai nodrošinātu apbūves augstuma un intensitātes atbilstību aktuālajai ekonomiskajai un sociālajai situācijai, kā arī Stratēģijā noteiktajam Rīgas telpiskajam veidolam, RTP2030 risinājumi apbūves augstuma noteikšanai balstīti uz pilsētas esošo resursu un kvalitāšu izmantošanu, par pamatu ņemot iedibināto apbūves augstumu kvartālā vai skaidri nolasāmā apbūves grupā.

Lai radītu skaidru pilsētībūvniecisko struktūru un izvairītos no pārlietu detalizētas apbūves augstuma noteikšanas, pieļaujamo stāvu skaitu dzīvojamās un jauktās apbūves teritorijās nosaka pa soļiem, kur viena soļa lielums ir 3 stāvi. Apbūve, kas ir augstāka par 12 stāviem, ir jāizvieto mērķtiecīgi, lai veicinātu pilsētas struktūrai atbilstošu telpisko akcentu veidošanos un nodrošinātu iedibināto augstbūvju teritoriju apbūves kompleksu pabeigšanu. Tāpēc ir identificētas teritorijas, kur iepriekšējos plānošanas periodos ir bijusi noteikta paaugstināta apbūve un tās īstenošana jau ir uzsākta, un tās noteiktas kā vietas, kurās būtu pieļaujama apbūves virs 12 stāviem veidošana. ņemot vērā telpiskās un funkcionālās prasības, atšķirīgi nosacījumi apbūves augstumam noteikti kultūrvēsturiski vērtīgās teritorijās un industriālas apbūves zonās. Telpiskās struktūras pamatprincipi ietverti attēlā Nr.4.1.

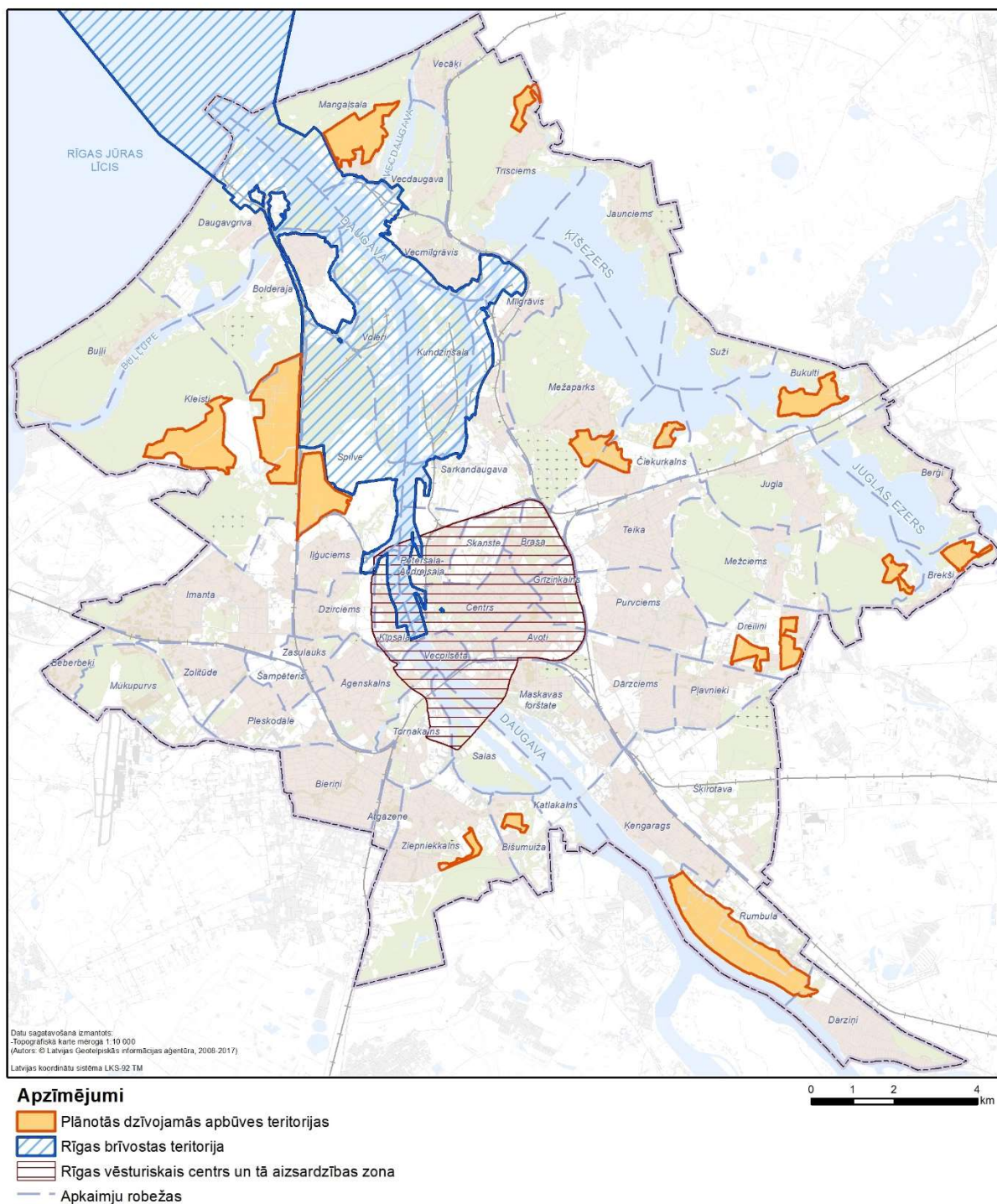

4.1. attēls. Apbūves telpiskās struktūras pamatprincipi.

Ainavu veido dabas vai cilvēka veidotas telpiskas konstrukcijas, tomēr to vērtība un nozīmīgums atklājas šīs ainavas uztverot. Lai nodrošinātu ainavu pārmaiņu samērīgumu un iesaistītu pārmaiņu procesā sabiedrību, TIAN ietverti nosacījumi dažāda līmeņa detalizētu plānošanas procedūru īstenošanai, kas sevī ietver arī sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu.

4.2. Mājokļi

RTP2030 netiek plānotas jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas – pilsētas apdzīvojuma struktūra balstās uz līdz šim noteiktajām apbūves teritorijām, tajā skaitā plānotajām, bet līdz šim neapgūtajām platībām. RTP2030 izstrādes procesā tika izvērtētas Mājokļu attīstības tematiskajā plānojumā noteiktās neapgūtās apbūves teritorijas, kur iespējama dzīvojamās apbūves attīstība, detalizēti izvērtējot šo teritoriju dzīvojamās vides kvalitāti un tās uzlabošanas iespējas, dzīvojamās apbūves attīstības potenciālu un tās atbilstību spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem (lokālplānojumiem un detālplānojumiem).

4.2. attēls. Plānotās dzīvojamās apbūves teritorijas.

Īstenojot Stratēģijas nostādnes, dzīvojamo teritoriju funkcionālais zonējums un apbūves augstums ir veidots atbilstoši kompakta pilsētas modelim – pilsētas centrā un tā tuvumā zonējums ir elastīgāks, pieļaujot plašākas izmantošanas iespējas un lielāku stāvu skaitu, bet virzienā no centra uz pilsētas robežām stāvu augstums un funkciju daudzveidība samazinās atbilstoši apbūves tipam. No pilsētas centra attālākajās līdz šim neattīstītajās dzīvojamās apbūves teritorijās pārsvarā plānota mazstāvu un savrupmāju apbūve, to pamatojot ar iedzīvotāju izteikto viedokli par vēlamāko apbūves tipu, konstatēto deficītu esošo mājokļu piedāvājuma klāstā, kā arī ar piekļuves iespējām, inženierkomunikāciju un infrastruktūras nodrošinājumu. RTP2030 tiek saglabātas tādas funkcionālās zonas kā apbūves teritorijas ar paaugstinātu apstādījumu īpatsvaru, lai nodrošinātu sabalansētu attīstību teritorijās, kur konstatēti esoši apstādījumi, kas pilda gan ekoloģisko, gan estētisko funkciju.

Esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās funkcionālais zonējums noteikts, vadoties pēc iedibinātā dzīvojamās apbūves tipa, jaunas apbūves attīstības iespējām, citu funkciju objektu atrašanās teritorijā un apkārtējo teritoriju perspektīvās attīstības iespējām. Lai veicinātu dzīvojamās vides kvalitātes celšanu, apbūves noteikumos iekļautas papildus prasības labiekārtojumam daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijās, kā arī noteikts vēlamais pakalpojumu nodrošinājums dzīvojamās apbūves teritorijās un nosacījumi to izvietojumam atbilstoši apbūves tipam. Saglabāti ierobežojumi DUS un GUS izvietošana dzīvojamo teritoriju tuvumā, rūpnieciskās darbības veikšanai, kā arī azartspēļu izvietošana.

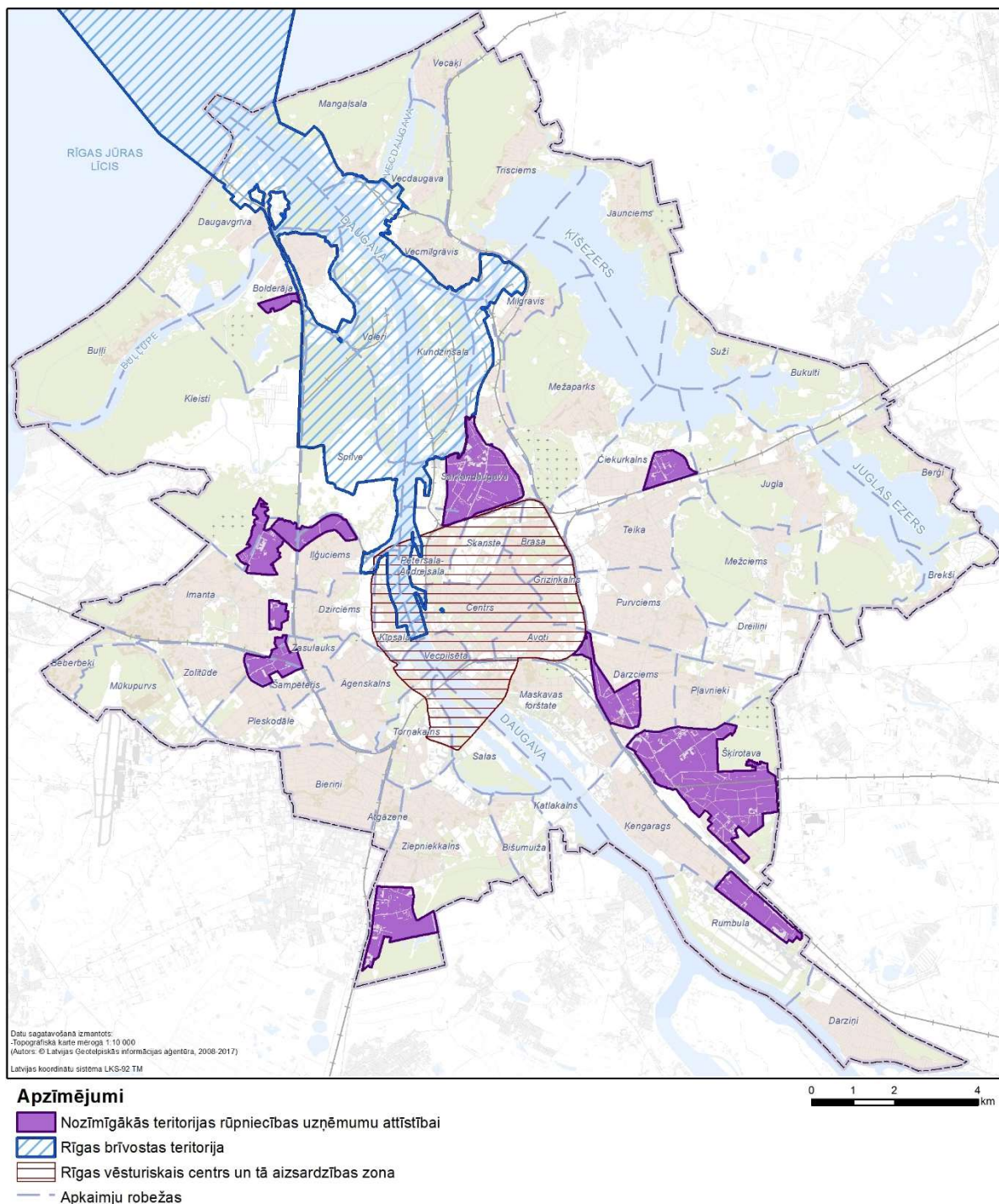
RTP2030 ir noteiktas prasības lielmēroga dzīvojamo rajonu kvartālu labiekārtojumam, definēti iekškvartālu ceļi un izvirzīti nosacījumi to ierīkošanai, atjaunošanai un izmantošanai, kā arī noteiktas prasības esošu daudzstāvu daudzdzīvokļu māju funkcionāli nepieciešamajiem zemesgabaliem.

4.3. Uzņēmējdarbība

RTP2030 rūpniecības uzņēmumi ir iedalīti vieglās un smagās rūpniecības uzņēmumos, vadoties pēc darbības veida un ietekmes uz vidi tā, lai pēc iespējas mazinātu konfliktus starp saimnieciskās darbības veicējiem un dzīvojamo teritoriju iemītniekiem. Darbības, kas atbilst vieglās rūpniecības apbūvei, iedalītas divās kategorijās: pirmajā kategorijā iekļautas darbības, kas būtiski neietekmē dzīvojamās vides kvalitāti, bet otrajā kategorijā – darbības, kuru ietekme samazina dzīvojamās vides kvalitāti, tāpēc jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves attīstība to tuvumā nav vēlama. Smagās rūpniecības uzņēmumi ietilpst trešajā kategorijā, to atrašanās vienā funkcionālajā zonā ar dzīvojamo un publisko apbūvi nav pieļaujama. Gan vieglajai, gan smagajai rūpniecībai izvirzīti nosacījumi jaunas darbības uzsākšanai vai esošās darbības paplašināšanai, kas ietver prasības attiecībā uz darbības veikšanas vietu un apstākļiem, teritorijas nodrošinājumu ar inženierkomunikācijām, trokšņu un gaisa piesārņojuma ietekmes uz apkārtējām teritorijām novēršanu, kā arī kravas transporta plūsmas palielināšanu.

Funkcionālais zonējums teritorijām, kur atrodas esoši rūpniecības uzņēmumi, ir noteikts, izvērtējot atbilstību pilsētas telpiskajai struktūrai, ņemot vērā uzņēmumu darbības veidu, ietekmi uz apkārtējām teritorijām un to iespējām attīstīties, pieejamo un plānoto

infrastruktūru, inženierkomunikācijas un transporta piekļuves nodrošinājumu. Vienlaikus ir noteiktas teritorijas, kur galvenā turpmāk attīstāmā izmantošana ir komerciāla rakstura un rūpniecības apbūve. Uzņēmējdarbības un rūpniecības attīstības teritoriju struktūra balstīta uz 11 teritorijām, kas Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju tematiskajā plānojumā identificētas kā nozīmīgas rūpniecības attīstībai.

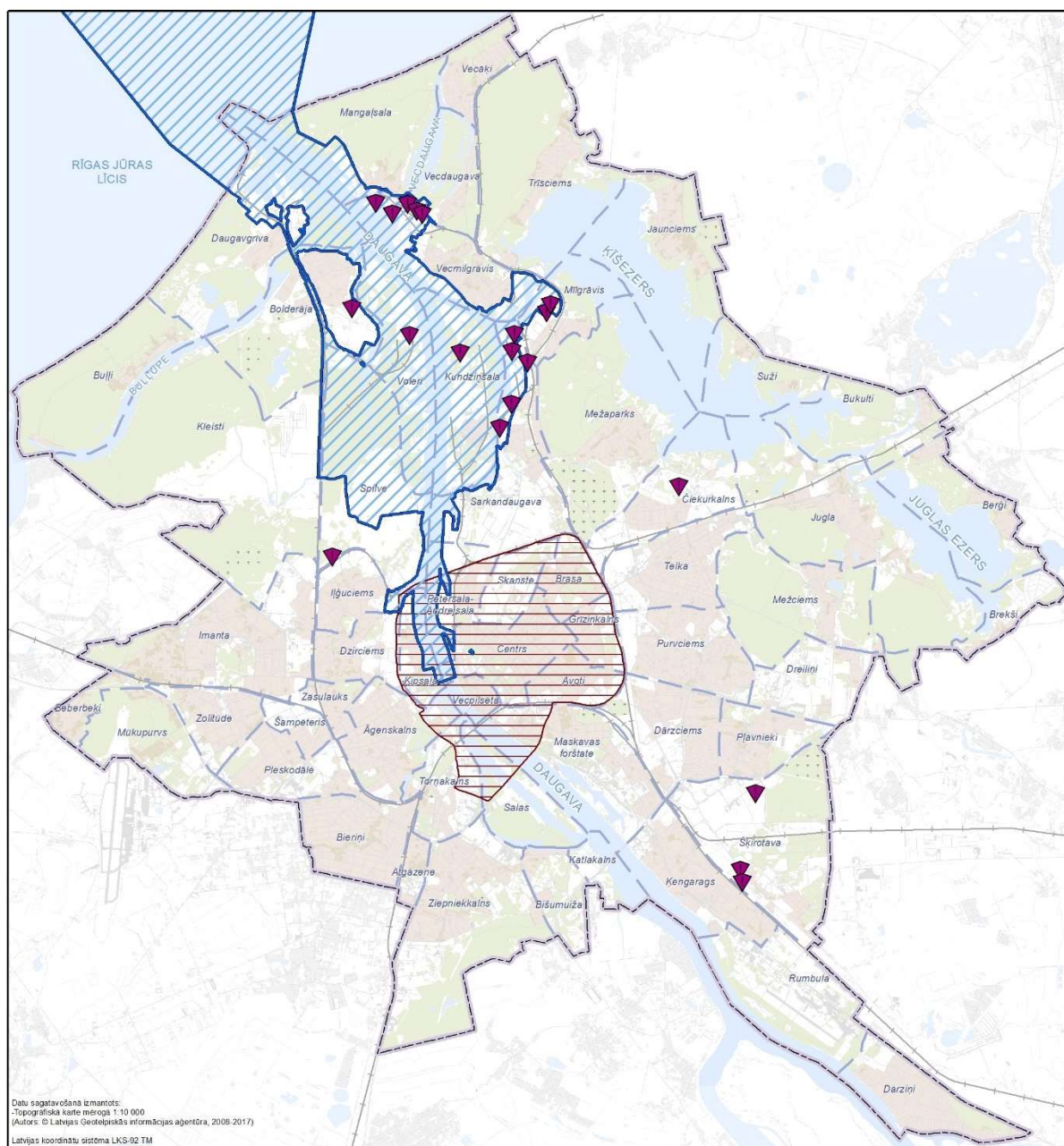
4.3. attēls. Rūpniecības attīstībai nozīmīgas teritorijas

Funkcionālais zonējums RTP2030 izstrādāts, lai nodrošinātu elastīgas attīstības iespējas dažāda līmeņa pakalpojuma centriem, kā arī noteikti ierobežojumi liela mēroga pakalpojumu objektu izvietojumam un attīstībai dzīvojamās apbūves teritorijās, lai pēc iespējas samazinātu tādu objektu darbības iespējamo negatīvo ietekmi uz dzīvojamās vides kvalitāti kā transporta

plūsmas palielināšanās, trokšņi, smakas un citi vides kvalitāti pazeminoši faktori. Vienlaikus RTP2030 paredz iespējas nodrošinot dzīvojamās teritorijas apbūves raksturam un tipam atbilstošu pieejamo pakalpojumu klāstu un daudzveidību. Saglabāti ierobežojumi degvielas un gāzes uzpildes staciju izvietojumam, noteiktas prasības transportlīdzekļu apkalpes un mazgāšanas uzņēmumu izvietojumam dzīvojamās teritorijās.

4.4. Rīgas brīvosta

Rīgas brīvostai ir nozīmīga loma pilsētas ekonomiskajā attīstībā, tāpēc funkcionālais zonējums un attīstības nosacījumi ostas teritorijām pakārtoti primārajam mērķim – nodrošināt labvēlīgus apstākļus ostas saimnieciskās darbības attīstībai. Vienlaikus RTP2030 iekļauti nosacījumi ostas uzņēmumu darbībai, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz vidi un dzīvojamās apbūves teritorijām. TIA noteiktas prasības uzņēmējdarbības teritoriju inženiertehniskajam nodrošinājumam, piesārņojošas darbības uzsākšanai un paplašināšanai, kā arī saglabāti RTP2006-2018 nosacījumi par gaisa piesārņojuma monitoringu. Īpašas prasības noteiktas paaugstinātas bīstamības objektu un rūpniecisko avāriju riska objektu izvietojumam, kā arī iekļauti kritēriji (tai skaitā riska līmenis) potenciālo rūpniecisko avāriju seku novērtējumam un drošības attālumu noteikšanai.

Apzīmējumi

- ▲ Rūpniecisko avāriju riska objekti
- ▨ Rīgas brīvostas teritorija
- ▨ Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona
- Apkaimju robežas

0 1 2 4 km

4.4. attēls. Rūpniecības attīstībai nozīmīgas teritorijas

Lai pasargātu iedzīvotājus no bīstamo atkritumu pārstrādes, metāllūžņu pārstrādes, kā arī no nelabvēlīgu kravu apstrādes negatīvās ietekmes, TIAN iekļauti nosacījumi attiecīgo objektu izvietojanas minimālajam attālumam no dzīvojamās apbūves. RTP2030 ietver nosacījumus arī dzīvojamās apbūves attīstībai RBO teritorijā, kas RTP2006-2018 nebija paredzēta. Ņemot vērā ostas darbības specifiku, izvirzītas īpašas prasības dzīvojamās un publiskās apbūves izvietojanai.

Izstrādājot RTP2030 funkcionālo zonējumu RBO teritorijām, respektēta īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un kultūras pieminekļu saglabāšanas un attīstības nepieciešamība, kā arī

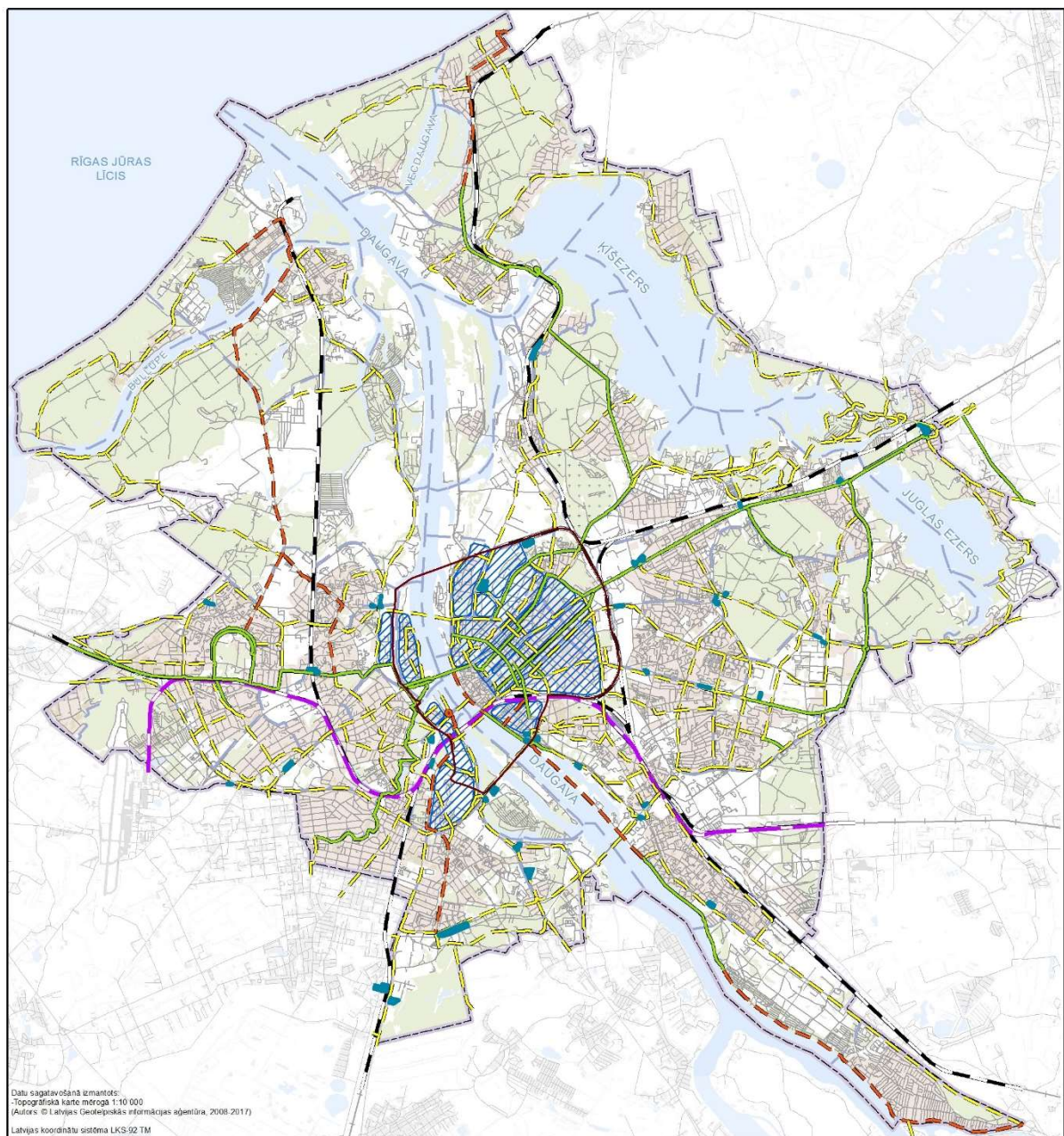
publiskās ārtelpas un rekreācijas teritoriju izveides nepieciešamība ostas un pieostas apkaimju iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes celšanai.

4.5. Transports

Rīga ir nozīmīgs transporta sistēmas un sakaru centrs ne tikai vietējā, bet arī visas Latvijas un starptautiskā mērogā, kas būtiski ietekmē Latvijas ekonomisko izaugsmi. Transporta sistēma un ielu tīkls ir galvenais infrastruktūras elements, kas nodrošina iedzīvotāju mobilitāti. Iedzīvotāju skaits galvaspilsētā samazinās, taču pilsētai pieguļošo novadu iedzīvotāju daudzuma pieaugums palielina slodzi uz galvenajiem pievedceļiem. Darba vietas galvenokārt ir koncentrētas pilsētas centra daļā, tāpēc palielinās vieglā autotransporta slodze uz pilsētas centru.

RTP2030 risinājumos, ievērojot plānošanas pēctecību, tiek saglabāts līdzšinējais plānošanas dokumentos noteiktais pilsētas transporta infrastruktūras telpiskās struktūras pamats – ielu struktūra ar pilsētas lokiem (centra loku veido Hanzas šķērsojums, Zirņu iela, Pērnavas iela, Salu tilts un Daugavgrīvas iela; pilsētas loku veido Ziemeļu transporta koridors, Dienvidu tilts, Austrumu un Rietumu maģistrāle) un radiāliem savienojumiem, kā arī tiek saglabāta ielu kategoriju hierarhija. Tostarp saglabāts arī ilgtermiņa transporta infrastruktūras objekts Piejūras maģistrāle, kur tam rezervētajās teritorijās kā pagaidu izmantošana atļauta attiecīgajā funkcionālajā zonā noteiktā teritorijas izmantošana un apbūve. Pagaidu izmantošana ir pieļaujama līdz brīdim, kad tiks uzsākta Piejūras maģistrāles būvniecība.

Atbilstoši Stratēģijā uzstādītajiem mērķiem veicināt ērtu, drošu un iedzīvotājiem patīkamu pilsētvidi RTP2030 ir pilnveidots veloinfrastruktūras virzienu tīkls kā arī rezervēti stāvparku sistēmas ieviešanai nepieciešamie zemesgabali, nosakot tiem atbilstošu funkcionālo zonējumu, lai veicinātu vieglā autotransporta satiksmes intensitātes mazināšanos teritorijās ar pārsniegtu gaisa un trokšņa piesārņojuma līmeni (īpaši pilsētas centra loka iekšpusē) un nodrošinātu Rīgas un Rīgas aglomerācijas iedzīvotāju mobilitātes vajadzības. Stāvparku veiksmīgas darbības sekmēšanai TIAN noteikts, ka stāvparkiem rezervētajos zemes gabalos daļu no zemes vienības platības var izmantot publiskām funkcijām, ja tiek nodrošināts plānotais stāvparka vietu pieprasījums un netiek traucēta tā funkcionalitāte, tā veicinot papildus stāvparku lietotāju piesaisti. Savukārt, lai veicinātu iekšpagalmu atslogošanu no vieglā autotransporta un mazinātu stāvvietu trūkumu, pašvaldības īpašumā esošie zemes gabali RTP2030 plānoti transportlīdzekļu novietņu izveidei. Turpmāk transportlīdzekļu novietnes varēs ierīkot ielu sarkano līniju koridora robežās, ja tas paredzēts ielas atjaunošanas vai izbūves projektā.

Apzīmējumi

- Stāvparki
- Samazināta ātruma zonas
- Rail Baltica dzelzceļa trase
- Esošs sliežu ceļš
- Ielas
- Apkaimju robežas
- Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona

Veloinfrastruktūra

- Izbūvētā, realizētā
- Realizācijas stadijā
- Perspektīvie velo virzieni

0 1 2 4 km

4.5. attēls. Stāvparku un velo virzienu izvietojums.

Ņemot vērā, ka RTP2006 esošo prasību transportlīdzekļu novietņu skaitam pielietošana nereti ir apgrūtināta, jo lielā mērā bāzēta uz aplēses datiem, kuri būvprojektēšanas gaitā bieži vien nav pieejami, t. i., uz apmeklētāju un strādājošo skaitu, ir pārskatīts stāvvietu

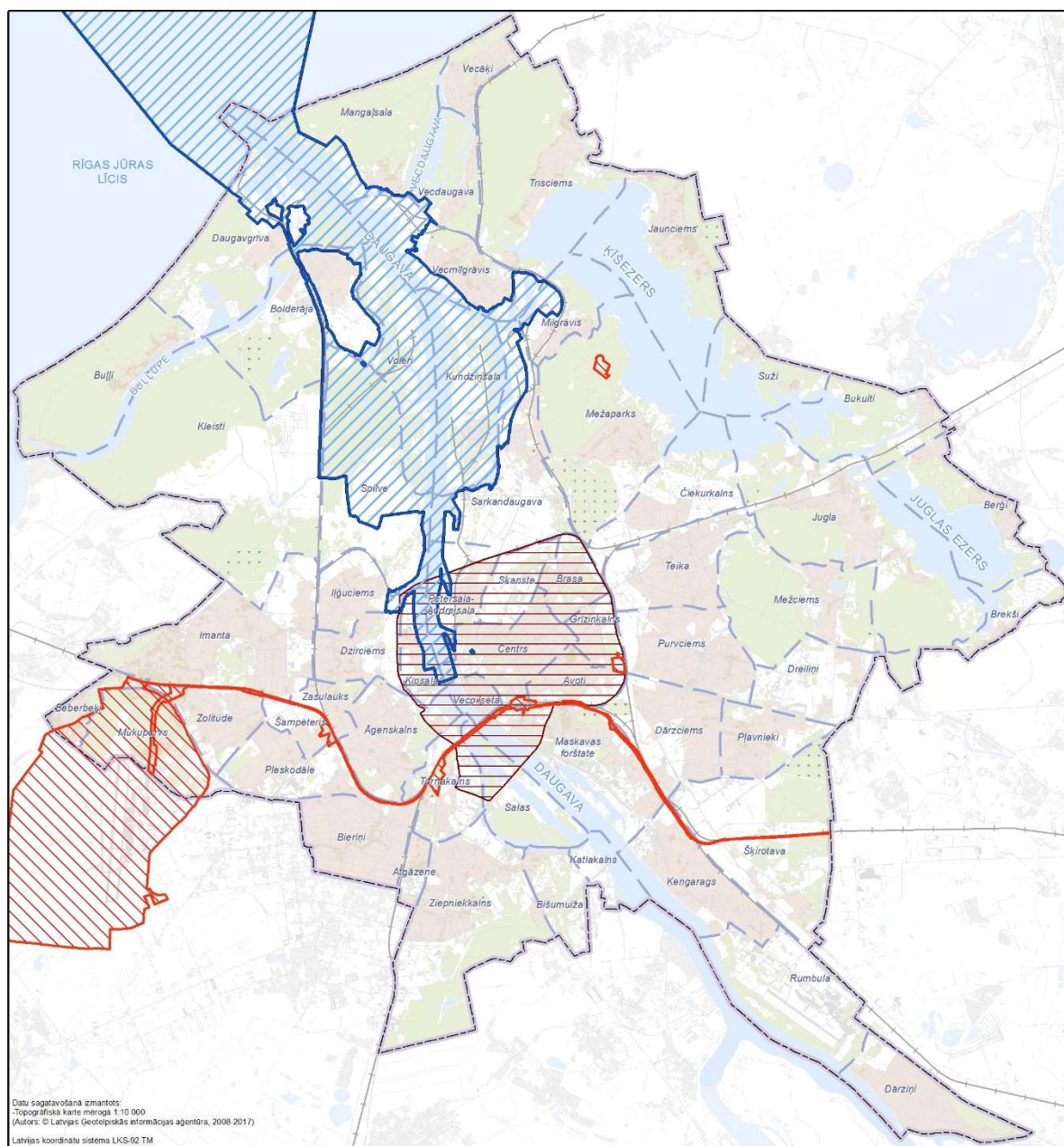
normatīva pielietojums un pilnveidoti tā kritēriji, par pamatu ņemot plānotā objekta platību kvadrātmetros.

Lai nodrošinātu esošās transporta sistēmas funkcionēšanu un tās ilgtspējīgu izaugsmi, kā arī saglabātu iespēju veikt attīstības ieceru kvalitatīvu īstenošanu, RTP2030 ir noteiktas prasības transporta plūsmu turpmākai izpētei, kas balstītas ārvalstu pieredzē, kā arī ietverti kritēriji transporta plūsmas analīzes projektu izstrādes nepieciešamībai un nosacījumi to izstrādei. Kā pamatkritērijs transporta tīkla satiksmes kvalitātes izvērtēšanai un analīzei ir izvēlēts satiksmes komforta līmenis krustojumos (LOS), kas balstīts uz *Highway Capacity Manual* 2000 (HCM) aizkavējuma laika servisa līmeņiem ar luksoforu aprīkotos un neregulējamos krustojumos. Lai plānotais objekts veiksmīgi iekļautos transporta sistēmā atbilstoši izpētes rezultātiem, attīstītājam vai pašvaldībai jāveic uzlabojumi transporta plūsmu analīzes skartajā teritorijā vai jāsamazina ieceres rezultātā ģenerēto/pievilkto transporta līdzekļu braucienu skaits, nodrošinot pieļaujamos satiksmes komforta līmeņu rādītājus.

4.6. Valsts un pašvaldības funkcijas

Valsts un pašvaldības funkcijas ir valsts iedarbības virzieni, ar kuriem tā nodrošina cilvēka un sabiedrības interešu un eksistences pamatnosacījumu realizāciju, tai skaitā izglītības, kultūras, veselības, sociālās aprūpes, atpūtas sporta un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Vairums valsts un pašvaldības funkcijas var tikt īstenotas, ja tām ir nodrošināti atbilstoši nekustamie īpašumi. Latvijas galvaspilsētā Rīgā ir koncentrēta lielākā daļa valsts pārvaldes un izglītības iestāžu. Pilsēta piedāvā atsevišķus unikālus pakalpojumus Latvijā veselības aprūpē, izglītībā un kultūras jomā, kas piesaista pakalpojumu saņēmējus no visas Latvijas, arī ārvalstīm.

Pilsētā nekustamie īpašumi valsts un pašvaldības funkciju īstenošanai jānodrošina ar vienmērīgu telpisko pārklājumu, lai iedzīvotājiem primāri nepieciešamie pakalpojumi tiktu piedāvāti optimālā sasniedzamībā no dzīvojamām teritorijām. Tādēļ RTP2030 nenosaka specifiskas funkcionālās zonas valsts un pašvaldības funkcijām, bet šīs teritorijas ir integrētas funkcionālajās zonās, kurās tās ir pieļaujamās kā galvenā izmantošana vai papildizmantošana. RTP2030 izstrādē ir apzināti zemesgabali, kuros valsts un pašvaldības funkcijas ir plānots īstenot arī nākotnē, un šī informācija ņemta vērā veidojot funkcionālo zonējumu.

4.6. attēls. Nacionālo interešu objektu izvietojums.

Veicinot tehniskās infrastruktūras attīstību, inženierkomunikāciju tīklu un objektu izbūvi ir noteikta kā visās teritorijās atļautā izmantošana. Prasības inženiertehniskās infrastruktūras izbūvei pamatā nosaka katras inženiertīklu nozares individuālie normatīvie akti, kā arī papildus noteiktās prasības TIAN. Ir noteikti atsevišķi ierobežojumi attiecībā uz tehniskās infrastruktūras objektu un citu funkciju savstarpējo savietojamību, kā, piemēram, attālumi starp dzīvojamo apbūvi un transformatoru apakšstacijām, kanalizācijas sūkņu stacijām u.c., kā arī nosacījumi atsevišķiem tehniskās un transporta infrastruktūras objektiem, kas pieļaujami tikai specifiskās funkcionālajās zonās, piemēram, 330 kV transformatoru apakšstacijām, lielām un vidējām sadedzināšanas iekārtām u.c. Savukārt precīzus

inženierkomunikāciju tīklu perspektīvos attīstības risinājumus paredz DP un LP, kā arī risina projektēšanas ietvaros.

Saskaņā ar Ūdenssaimniecības pakalpojuma likumu TP nosakāmas tās apbūves teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas, tādējādi novēršot piesārņojumu, kas rodas no trūkumiem ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmā, tajā skaitā – centralizētās sistēmas fragmentāra nodrošinājuma. Rīgas pilsētas centralizētās kanalizācijas sistēmas jaunā aglomerācijas robeža un centralizētās ūdensapgādes sistēmas pakalpojumu sniegšanas zonas ietvertas RTP2030 grafiskajā pielikumā “Galvenās aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi”. Šo aglomerāciju robežās jaunbūvējamas ēkas un pārbūvējamas ēkas pieslēdzamas centralizētajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai, ja šie tīkli ir izbūvēti robežojošajā ielā vai piebraucamajā ceļā. Salīdzinājumā ar 2012. gadā apstiprinātajām aglomerācijām, to robežas ir paplašinātas Bulļos, Daugavgrīvā, Mangaļsalā, Trīsciemā, Sužos, Bukultos, Bergos, Juglā, Šķīrotavā Rumbulā, Bišumaižā, Katlakalnā, Ziepniekkalnā, Mūkupurvā, Kleistos un Spilvē.

Sociālās infrastruktūras objekti tiek pieļauti visās funkcionālajās zonās, kurās to izvietojumu pieļauj Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumi Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”, taču ir noteikti ierobežojumi atkarībā no objekta mēroga un tā atrašanās vietas – piemēram, dzīvojamās teritorijās jābūt nodrošinātai piekļuvei no noteiktas kategorijas ielām. Sociālās infrastruktūras objektiem ir noteiktas prasības to savietojamībai ar citām funkcijām, tajā skaitā ar tehniskās infrastruktūras objektiem.

RTP2030 tiek saglabāta prasība, kas pieļauj visās teritorijās izvietot objektus, kas pamatots ar būtiskiem sabiedrības drošības vai veselības aizsardzības vai vides aizsardzības apsvērumiem. Sabiedriskās kārtības nodrošināšanai pašvaldības policijas objekti attīstāmi dzīvesvietas tuvumā, tādēļ tie pieļaujami dzīvojamās apbūves teritorijās.

4.7. Apstādījumi un publiskā ārtelpa

Apstādījumu un publiskās ārtelpas struktūras loma kvalitatīvas pilsētvides attīstībā Rīgā tiek īpaši uzsvērtā. Dabas un apstādījumu teritorijas kopā ar ūdensobjektiem aizņem gandrīz pusi no pilsētas kopējās teritorijas, tāpēc šo teritoriju paplašināšana nav nepieciešama, bet ir jāveicina vienotas un nepārtrauktas apstādījumu un publiskās ārtelpas struktūras veidošana pilsētā, kā arī jāuzlabo tās pieejamība un kvalitāte iedzīvotāju pilnvērtīgas rekreācijas un patīkamas pārvietošanās nodrošināšanai. Lai to panāktu, RTP2030 ietverti nosacījumi dabas un apstādījumu teritorijām, apbūves teritorijām, aktivitāšu centru teritorijām un satiksmes teritorijām.

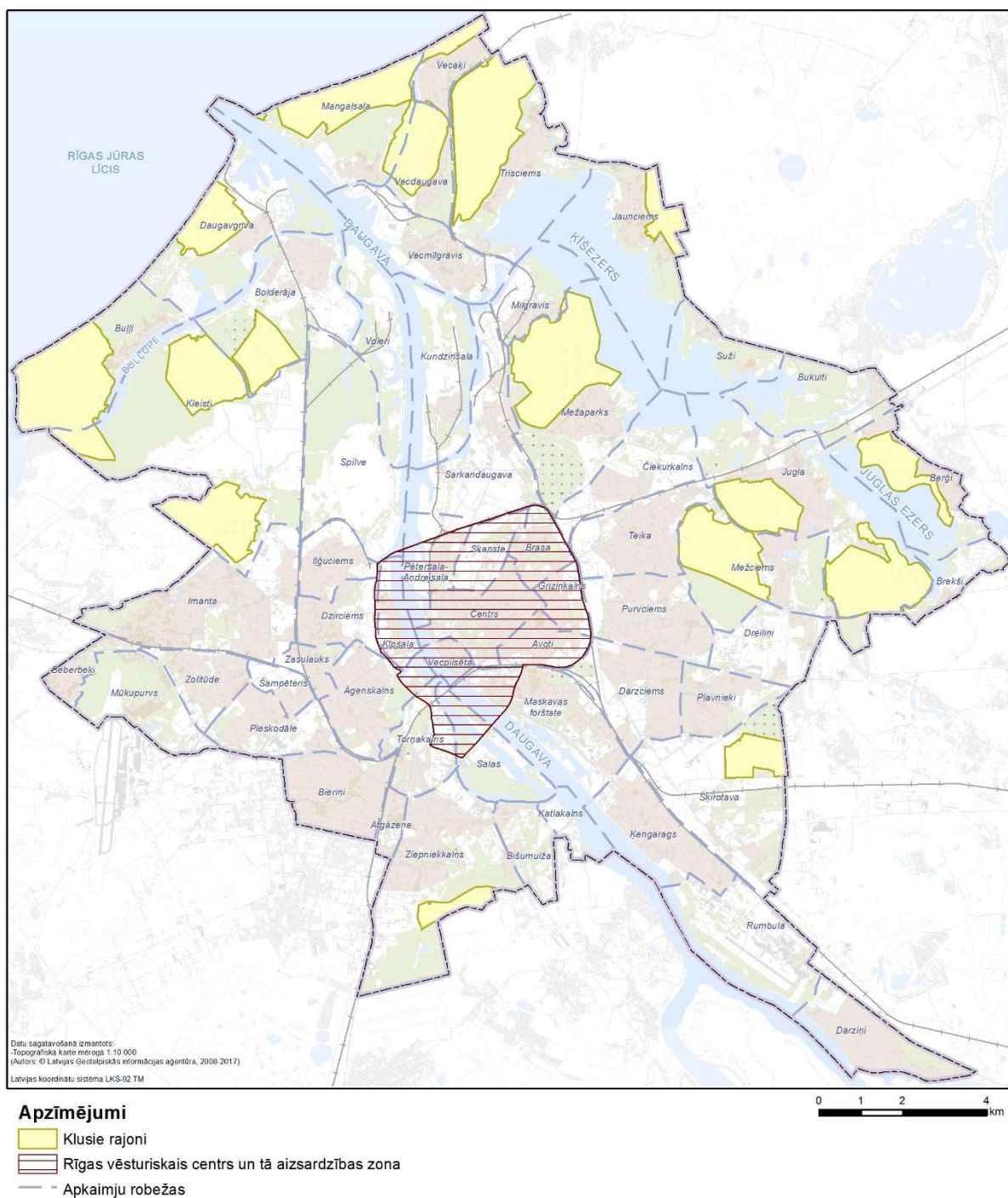
RTP2030 nosaka trīs dabas un apstādījumu teritoriju funkcionālās apakšzonas ārpus Rīgas vēsturiskā centra. Ir noteiktas teritorijas, kuru galvenais mērķis ir saudzēt dabas vērtības, tāpēc tajās attīstāms ierobežots ar rekreāciju saistītu izmantošanas veidu spektrs un minimāls labiekārtojums. Šajā apakšzonā ietvertas arī specifiskas dabas teritorijas, kā, piemēram, pludmales, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ūdensmalas. Teritorijas, kurās

paredzētas iespējas veidot jaunus mežaparkus, parkus, skvērus un citas labiekārtotas teritorijas, kā arī privātpersonu īpašumā esošās dabas un apstādījumu teritorijas, ir noteiktas atsevišķā dabas un apstādījumu teritoriju apakšzonā. Teritorijā atļauts plašs ar rekreāciju saistītu izmantošanas veidu spektrs, tajā skaitā ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves. Izvirzīti nosacījumi apbūves izvietojumam šajās teritorijās un apstādījumu saglabāšanai. Kapsētām tiek noteikta sava dabas un apstādījumu teritoriju apakšzona, kurā pieļaujams attīstīt ar kapsētas funkcijām saistītus objektus.

Tikai teritorijām, kas lielākas par 0,1 ha, RTP2030 detalizācija paredz izdalīt atsevišķu funkcionālo zonu. Tas nozīmē, ka arī skvēri vai citas publiskās ārtelpas teritorijas, kas ir mazākas par 0,1 ha un nepieguļ kādai lielākai dabas un apstādījumu teritorijai, netiek noteiktas kā atsevišķas dabas un apstādījumu teritorijas, bet tiek integrētas kvartālā noteiktajā funkcionālajā zonā. Tāpat funkcionālajā zonējumā netiek izdalītas apstādījumu joslas gar ielām, taču to izveidei noteiktas prasības TIAN. Labiekārtota publiskā ārtelpa ir atļauta jebkurā teritorijā. Tādēļ RTP2030 izvirza nosacījumus mežaparkiem, parkiem, skvēriem, tematiskajiem un atrakciju parkiem, labiekārtotām ūdensmalām, peldvietām, ģimenes dārziņiem un citām publiskās ārtelpas teritorijām, definējot prasības to ierīkošanai un pārbūvei, infrastruktūrai un labiekārtojumam, apstādījumiem un apbūvei. Apzinoties ģimenes dārziņu nozīmīgo vietu Rīgas apstādījumu struktūrā – to ekoloģisko, kultūrvēsturisko, sociālo un arī sociālekonomisko vērtību, RTP2030 paredz iespēju veidot ne tikai pagaidu ģimenes dārziņus, kā tas ir bijis līdz šim, bet, izstrādājot vienotu LP, iegūt pastāvīgo ģimenes dārziņu statusu, kuros iespējama dārza māju apbūve. Ģimenes dārziņus iespējams ierīkot dzīvojamo māju pagalmos kā daļu no teritorijas labiekārtojuma.

Lai vairotu pilsētvides estētisko kvalitāti, saglabātu apstādījumu īpatsvaru un ekoloģisko nozīmi, kā arī nodrošinātu rekreācijas iespējas iedzīvotājiem, tiek izvirzītas prasības apbūves teritorijām, nosakot apbūves parametrus, kā arī prasības apstādījumiem un labiekārtojuma infrastruktūrai šajās teritorijās. Bioloģiskās daudzveidības sekmēšanai paredzēts labvēlīgas aizsardzības statusa novērtējums teritorijās, kurās ir konstatēti īpaši aizsargājamie biotopi. Teritorijās, kurās šobrīd raksturīgi esoši apstādījumi, tiek noteikti atšķirīgi apbūves parametri ar mērķi saglabāt esošās dabas vērtības – kokus, krūmus, zemsedzi, ūdensteces un reljefu.

Saskaņā ar 07.01.2014. MK noteikumiem Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskajā kartē ir identificēti klusie rajoni, kas labvēlīgi ietekmē sabiedrības veselību cilvēkiem, kas dzīvo trokšņainos pilsētu rajonos. Tās ir sauszemes teritorijas vismaz 10 ha platībā, kuru nozīmīgā daļā vides trokšņa līmenis nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus apdzīvoto vietu klusajiem rajoniem. Teritorijās, kuras noteiktas kā klusie rajoni, nodrošināms zems vides trokšņa piesārņojuma līmenis. Tās jāveido kā publiskas teritorijas iedzīvotāju rekreācijai, paredzot atbilstošas infrastruktūras attīstību.

4.7. attēls. Kluso centru izvietojums.

Ērtas un kvalitatīvas piekļuves iespējas autotransportam, velosipēdistiem, gājējiem var nodrošināt satiksmes teritorijas, kurās atkarībā no to lomas kopējā transporta sistēmā jāvērtē iespēja veidot funkcionālu un patīkamu publisko ārtelpu. Lai to veicinātu, ir paredzētas papildus prasības ielām un autostāvvietām, pie noteiktiem šo objektu parametriem paredzot ielu stādījumus un nosacījumus to veidošanai. Jaunas apbūves teritorijās jāveido aizsargstādījumi vietās, kur tās robežojas ar esošu rūpniecības apbūvi, tehnisko apbūvi vai esošām intensīvas satiksmes ielām un dzelzceļu, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz plānoto dzīvojamo vai publisko apbūvi (troksni, gaisa piesārņojumu u.tml.). Teritorijās, kurās ielas vai gājēju ceļi šķērso kvartālu vismaz 300 m attālumā viens no otra, ir

nepieciešams nodrošināt iespēju šos kvartālus šķērsot gājējiem un velotransportam. Gājēju ielas ir veidojamas jebkurā funkcionālajā zonā. Tomēr publiskās ārtelpas tīklojuma nodrošināšanai var būt nepieciešams izstrādāt detalizētu plānošanas dokumentu. TIAN noteikumi nosaka gadījumus, kad izstrādājami LP un DP, kā arī to darba uzdevumos risināmie jautājumi, tajā skaitā publiskās ārtelpas risinājumiem.

4.8. Ūdens teritorijas un krastmalas

Ūdens teritorijas aizņem 16% no Rīgas teritorijas, un ūdens objekti ir viens no vērtīgākajiem pilsētas dabas resursiem. Gan Daugavas, gan ezeru un mazo ūdensteču izvietojums ir būtiski ietekmējis pilsētas attīstību un tās telpisko struktūru. Daugavas izeja uz jūru un labie iekšzemes sakari vairākus gadsimtus ir nodrošinājuši Rīgas ostas attīstību un pilsētas ekonomisko izaugsmi. Savukārt specifiskie dabas apstākļi, regulārie plūdi un upes mainīgā gultne ir radījusi virkni ekoloģiski nozīmīgu teritoriju, kas veido ievērojamu daļu Rīgas dabas pamatnes. Ūdens objekti ir Rīgas pilsētas teritorijas daļa, kam piemīt funkcionāls, estētisks un ekonomisks potenciāls – agrāk plaši izmantots tirdzniecībai, kuģošanai un atpūtai, šobrīd tas netiek izmantots pilnā mērā. Lai nodrošinātu ūdens objektu saglabāšanu un veicinātu ar ūdens izmantošanu saistītu attīstības scenāriju īstenošanu ūdensobjektos, funkcionālajā zonējumā ir izdalīta atsevišķa teritorijas atļautā izmantošana – ūdeņu teritorija un TIAN ietverti nosacījumi tās izmantošanai. Ūdens teritoriju robežas noteiktas pēc iespējas precīzi, izmantojot jaunākos pieejamos telpiskos datus.

Ūdensobjektus nevar skatīt atrauti no tiem piegulošo teritoriju attīstības. Teritorijas ūdens objektu tuvumā ir gan nozīmīgas rekreācijas un vides aizsardzības funkciju nodrošināšanai, gan vienlaikus vērtīgi investīciju objekti estētisko un vides kvalitātes apsvērumu dēļ. Tādēļ, nosakot teritorijas funkcionālo zonējumu ūdens objektu krastos, papildus iedibinātās izmantošanas analīzei kā noteicošs faktors vērtēts ūdens tuvums un ar to saistītās izmantošanas. Lielākoties ūdens objektu krastos noteikts funkcionālais zonējums, kas paredzēts dzīvojamo, darījumu un rekreācijas funkciju attīstībai. Ārpus ostas teritorijas praktiski netiek paredzēta jaunu ražošanas teritoriju attīstība ūdens malās. Izstrādājot atļautās apbūves augstuma priekšlikumu, ūdens objektu krastos plānota zemāka apbūve, lai neveidotu vizuālu barjeru.

Nereti dabas apstākļu (potenciāli plūdu draudi, būvniecībai nelabvēlīgs grunts sastāvs, dabas vērtības), nesakārtotas īpašumu struktūras un nepieciešamības sabalansēt publiskās un privātās intereses ūdensmalu izmantošanā dēļ ūdens objektiem piegulošajās teritorijās nepieciešams īstenot kompleksus plānošanas pasākumus. Teritorijas un gadījumi, kad ūdens objektam un tam piegulošajai teritorijai izstrādājams detalizētāks plānošanas dokuments, kā arī tajā risināmie jautājumi noteikti TIAN.

Stratēģija uzsver ūdens objektu ekoloģisko nozīmību paredzot, ka nākotnē Rīgai jātiecas saglabāt dabiskās ekosistēmas, tajā skaitā – ūdens teritorijas un ūdensmalas, tajās notiekošie procesi, un jāveicina akvatoriju atjaunošana (renaturalizācija). Ūdens objektu krasti un applūstošās teritorijas ir nozīmīgas teritorijas ekoloģisko funkciju nodrošināšanai un veido konkrētajam ūdens objektam raksturīgo ainavu. Lai nodrošinātu ūdens objektiem raksturīgās

krasta līnijas, veģetācijas un estētiskās kvalitātes saglabāšanu, TIAN iestrādāti nosacījumi krastmalu nostiprināšanai, pārbūvei vai labiekārtošanai. Vēsturisko ūdensobjektu atjaunošanas un uzturēšanas nodrošināšanai RTP2030 ietverti renaturalizējamo ūdensobjektu posmi, kuriem piegulošajā teritorijā veicot būvniecību nepieciešams izvērtēt ūdensobjekta atjaunošanas iespējas. Ūdens kvalitāti ietekmē ne tikai ūdensobjektos veiktās darbības, bet arī vides kvalitāte tiem piegulošajās sauszemes teritorijās. Ekoloģiskās situācijas uzlabošanai RTP2030 ietverti risinājumi piesārņojuma ietekmes samazināšanai – prasības teritorijas attīstībai un būvniecībai piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās.

Stratēģijā nozīmīga loma piešķirta ūdens objektu funkcionālajam un rekreatīvajam potenciālam, nosakot, ka jāveicina brīva piekļuve ūdens objektiem, dažāda tipa un līmeņa krastmalu labiekārtošana un ūdens objektu izmantošanas dažādošana, tai skaitā – kuģošanas attīstība, izveidojot piestātnes ūdensmalu sasniegšanai no krasta. Lai nesamazinātu publiski pieejamo ūdensmalu apjomu, RTP2030 kā teritorijas ar īpašām prasībām ietvertas šobrīd publiski pieejamās ūdensmalas un izvirzīti nosacījumi kompleksu teritoriju attīstībai ūdensmalās, kas paredz detalizēta plānošanas procesa ietvaros nodrošināt ūdensmalu publisku pieejamību.

Ūdensmalu kā rekreācijas teritoriju popularitāte aug. TIAN ietvertas minimālās procedūras un prasības labiekārtotu ūdensmalu un peldvietu veidošanai, lai nodrošinātu labiekārtotas krastmalas izmēram, potenciālajam apmeklētāju skaitam un intensitātei, kā arī vides kvalitātes prasībām atbilstošu infrastruktūras nodrošinājumu. Dabas aizsardzības nodrošināšanai, publisko un privāto interešu saskaņošanai, kā arī aktīvākas ūdens telpas lietošanas veicināšanai TIAN iestrādātas prasības laivu un jahtu ostu, kā arī piestātņu un laipu būvniecībai, diferencējot prasības atkarībā no plānotā objekta izmēra un potenciālās ietekmes uz vidi. Ņemot vērā, ka peldbūves ir salīdzinoši jauns apbūves tips pilsētu teritorijās un Rīgā līdz šim nav piemēru peldbūvju kompleksu izbūvē, RTP2030 netiks noteiktas konkrētas, peldbūvju izvietošanai piemērotas teritorijas, bet tiks ietverti nosacījumi atsevišķu peldbūvju un peldbūvju kompleksu veidošanai.

4.9. Applūstošās teritorijas un meliorācija

Rīgas atrašanās Daugavas lejtecē pie Rīgas jūras līča ir priekšnoteikums, kāpēc, pastāvot noteiktiem klimatiskajiem apstākļiem, atsevišķas pilsētas teritorijas applūst. Gan vējuzplūdi, gan pavasara palu radīta ūdens līmeņa celšanās, gan stipru nokrišņu izraisīts applūdums un gruntsūdeņu paaugstināšanās pilsētā izraisa plūdus. Ņemot vērā klimata pārmaiņu prognozes, sagaidāms, ka nākotnē vējuzplūdu un lietus radītas applūšanas varbūtības biežums un apjoms pieaugs⁶.

Līdz 20. gs. vidum Rīgas attīstība lielākoties notikusi no plūdiem pasargātās teritorijās ar būvniecībai labvēlīgu grunts sastāvu un gruntsūdens līmeni. Savukārt pēc 1950. gada veidotie lielmēroga dzīvojamie rajoni nereti atrodas nosusinātās teritorijās ar kompleksu atvērto un slēgto lietus ūdens novadīšanas sistēmu. Pilsētai augot aizvien biežāk nākas apgūt teritorijas ar būvniecībai apgrūtināšiem apstākļiem – pastāv plūdu draudi vai ir paaugstināts

⁶ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Rīga, 2012.

gruntsūdens līmenis, tāpēc šajās teritorijās nepieciešams veikt atbilstošu inženiertehnisko sagatavošanu vai īstenot pretplūdu būvju būvniecību. Stratēģija paredz preventīvu pasākumu plūdu riska mazināšanai veikšanu, ieskaitot "Plūdu riska pārvaldības plānā Rīgas pilsētai" ietvertu pretplūdu risinājumu izbūvi. Uzmanība jāvelta arī lietusu ūdens radītas applūšanas novēršanai, gan izstrādājot kompleksus lietusu ūdens novadīšanas risinājumus, gan tiecoties arvien vairāk lietusu ūdeņu novadīt atklāta tipa sistēmās, labiekārtojot tos atbilstoši kvalitatīvas pilsētvides principiem.

Lai nodrošinātu applūstošo teritoriju atbilstību RTP2030 darbības laikā noteiktajam klimata scenārijam, applūstošo teritoriju robežas precizētas, par pamatu ņemot projektā "Rīga pret plūdiem" noteikto tuvās nākotnes (2021.–2050. gads) klimata scenāriju. RTP2030 grafiskajā daļā kā ūdensobjektu aizsargjoslas ietvertas teritorijas ar applūšanas varbūtību reizi 10 gados (10%). Atbilstoši izmantotajai metodei applūstošo teritoriju platība RTP2030 salīdzinājumā ar RTP2006-2018 pieaug. Nosacījumi būvniecībai applūstošajās teritorijās ietverti TIAN.

Attēlā Nr.4.9. norādītas arī teritorijas ar applūšanas varbūtību reizi 100 gados (1%). TIAN nav ietvertas specifiskas prasības to apbūvei, tomēr būvniecības gadījumā īpašnieki var izmantot šo informāciju un paredzēt risinājumus, kas pasargā ēkas no ūdens radītiem postījumiem.

pilnvērtīgi funkcionējoša lietus notekūdeņu kanalizācijas un meliorācijas sistēma. Lai nodrošinātu galveno tās elementu funkcionēšanu un sistēmas nepārtrauktību, TIAN ietvertas prasības pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas elementu un koplietošanas meliorācijas grāvju saglabāšanai un uzturēšanai, nosakot gadījumus, kad pieļaujama meliorācijas sistēmu pārkārtošana, kā arī aprobežojumu joslu platumus ap meliorācijas objektiem.

Rīgā atrodas daļa no Spilves poldera – teritorijas, kurā ūdens līmenis tiek regulēts ar dambju un sūkņu sistēmu. TIAN ietvertas prasības polderu pārbūvei, rekonstrukcijai un jaunu polderu veidošanai esošo polderu teritorijās, lai poldera teritorijā, kur būvniecība ir atļauta, nodrošinātu apbūves aizsardzību pret applūšanu.

4.10. Aizsargjoslas un aprobežojumi

Aizsargjoslas ir noteiktas platības, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Pašvaldībai un jebkuram nekustamā īpašuma pārvaldītājam vai turētājam ir būtiski sekot līdzi gan apgrūtinājumu veidiem, gan teritorijām, kuras tie skar, jo datu mainības un tiesiskā regulējuma pilnveidošanās ietvaros informācija noveco un rada neskaidrības dažādu situāciju, īpaši aizsargjoslu, interpretācijā.

RTP2030 aizsargjoslas noteiktas un attēlotas grafiskajā pielikumā “Galvenās aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi” atbilstoši plānojuma grafiskās daļas mēroga noteiktībai M 1:30 000 (vismaz 10 metru platumā). Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas (turpmāk – ATIS) likuma izpratnē, Rīgas pašvaldības kompetencē ir sekojošas aizsargjoslas:

- 1) virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas – RTP2030 izvērtēti un precizēti ūdensobjekti, kuriem nosakāma aizsargjosla, kā arī iestrādātas jaunas applūstošo teritoriju robežas;
- 2) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas – RTP2030 aktualizēts dabiskās sauszemes veģetācijas sākums, kā arī precizētas aizsargjoslu robežas pēc jaunākajiem kadastra datiem;
- 3) aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosakāmas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pēcāk īpašnieks informē pašvaldību par aizsargjoslu;
- 4) sanitārās aizsargjoslas ap kapsētām, atkritumu apglabāšanas poligoniem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm – RTP2030 šie objekti pārskatīti un kapsētu robežas precizētas saskaņā ar Rīgas kapsētu attīstības un apsaimniekošanas konceptuālo ziņojumu, kas apstiprināts ar RD 2016. gada 18. oktobra lēmumu Nr. 4382;
- 5) ekspluatācijas aizsargjoslas gar ielām un dzelzceļiem – RTP2030 aktualizēta dzelzceļa nodalījuma josla un ielu sarkanās līnijas;
- 6) drošības aizsargjoslas gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā bīstamas vielas un produktus – RTP2030 aizsargjosla paplašināta plānotajām dzīvojamās apbūves un dabas teritorijām;

- 7) pašvaldības noteikti būvniecības ierobežojumi – RTP2030 aktualizētas apbūves aizsardzības teritoriju robežas, kā arī izstrādāta jauna metodika rūpniecisko avārijas riska objektu ierobežojumu zonu noteikšanā.

Pārējās aizsargjoslas RTP2030 pielikumā “Galvenās aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi” attēlotas saskaņā ar atbildīgo institūciju vai īpašnieku sniegto informāciju līdz brīdim, kad tās būs saņemamas un attēlojamas saskaņā ar ATIS. Arī inženierkomunikāciju aizsargjoslas līdz tam nosakāmas tikai uz aktuālas augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas pamatnes.

4.11. Kultūrvēsturiskais mantojums

RTP2030 saglabātas iepriekšējos plānošanas dokumentos noteiktās 15 apbūves aizsardzības teritorijas, piecām no tām – Āgenskalna, Dzegužkalna – Nordeķu, Jaunmīlgrāvja (Ezera iela), Čiekurkalna un Torņakalna apbūves aizsardzības teritorijām korigējot teritorijas robežas salīdzinājumā ar RTP2006-2018 noteiktajām. Āgenskalnā apbūves aizsardzības teritorijas robeža ir korigēta, lai labotu tehniska rakstura neprecizitāti, bet pārējās apbūves aizsardzības teritorijās robežas mainītu, lai izslēgtu apbūvi, kuras kultūrvēsturiskā vērtība neatbilst teritorijas statusam, vai iekļautu teritorijas statusam ir atbilstošu apbūvi. Vienlaikus ir precizēts aizsargājamo kultūrvēsturisko vērtību sastāvs apbūves aizsardzības teritorijās, iedalot tos trijos līmeņos – no vispārīgā uz detalizēto un nosakot prasību kopumu attīstības ieceru realizēšanai atbilstoši līmeņa detalizācijas pakāpei.

Lai atvieglotu attīstības ieceru īstenošanu, padarot skaidrākus nosacījumus apbūves veidošanai, taču vienlaikus saglabājot apbūves aizsardzības teritorijām raksturīgo pilsētvidi, ko ietekmē apbūves izvietojuma raksturs un mērogs attiecībā pret publisko ārtelpu, visās apbūves aizsardzības teritorijās ir noteikts atļautais stāvu skaits kvartālā un būvlaides. Atšķirībā no RTP2006-2018 apbūves veidošanai kultūrvēsturiski vērtīgajās teritorijās nav jānosaka citi iedibinātie apbūves rādītāji (apbūves blīvums, intensitāte, brīvā teritorija), bet tiek piemēroti atbilstošās funkcionālās zonas apbūves parametri. Izņēmums ir apbūves aizsardzības teritorija “Vecāķi” un valsts nozīmes arhitektūras (pilsētbūvniecības) piemineklis “Mežaparks”, kur apbūves blīvums, intensitāte un brīvā teritorija ir noteikta atbilstoši zemesgabala lielumam.

RTP2030 noteiktas aizsargājamās apbūves grupas, kuru noteikšanas mērķis ir saglabāt apbūves aizsardzības teritorijas kultūrvēsturiskās vērtības raksturojošus apbūves fragmentus, kvartālus, ielu telpas un laukumus, pilsētas daļas. Šajās teritorijās attīstības ieceres īstenojamas, pēc iespējas saglabājot teritorijai raksturīgo apbūves augstumu, mērogu, izvietojumu, materiālu, apstādījumu struktūru. RTP2030 izstrādes ietvaros ir izveidots potenciāli kultūrvēsturiski vērtīgo objektu saraksts, kurā iekļautas ēkas un būves apbūves aizsardzības teritorijās, kam noteikta sākotnējā vērtība. Šī sākotnējā vērtība ir precizējama pie būvniecības ieceres iesniegšanas.

Starp citiem kultūras mantojuma objektiem RTP2030 kā īpašas aizsargājamas vērtības ir izceltas vēsturiskā industriālā apbūve un vēsturiskās muižiņas, kam aizsargājamas apbūves

RTP2030 izstādes ietvaros tika apzinātas esošo un iespējamo arheoloģisko atradumu vietas pilsētas teritorijā, kam jāpievērš īpaša uzmanība attīstības ieceru plānošanas un realizācijas ietvaros. Turpmākajā plānošanas procesā šī informācija ir jāprecizē, izvirzot prasības un nosacījumus projektēšanai un būvniecībai šajās teritorijās.

 Valsts aizsargājams kultūras piemineklis - arheoloģijas piemineklis
 Valsts aizsargājams kultūras piemineklis - vēsturiska notikumu vieta
 Potenciālo arheoloģisko atradņu teritorijas
 Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona
 Kapsētas
 Apkaimju robežas

4.10. attēls. Esošās un potenciālās arheoloģisko atradumu vietas

5. Sabiedrības līdzdalība

Sekojoat atklātības un līdzdalības principiem, RTP2030 izstrādē īstenota plaša un daudzpusīga sabiedrības līdzdalības programma, kur lielākā daļa pasākumu ir pašvaldības iniciēti un balstās uz RD struktūrvienību sadarbību. Prasības un kārtību sabiedrības iesaistei plānošanas un būvniecības procesos regulē vairāki normatīvie akti:

- 1) MK 2009. gada 25. augusta noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā";
- 2) MK 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem";
- 3) MK 2014. gada 28. oktobra noteikumi Nr. 671 "Būvniecības ieceres publiskās apspriešanas kārtība";
- 4) MK 2012. gada 2. maija noteikumi Nr. 309 "Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža";
- 5) MK 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums";
- 6) MK 2015. gada 13. janvāra noteikumi Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību".

Normatīvais regulējums paredz sabiedrības līdzdalību visos būtiskākajos ar teritorijas attīstību un būvniecību saistītajos procesos, tādēļ šobrīd nav plānota jaunu sabiedrības līdzdalības procedūru ieviešana. Arī starptautiskā pieredze liecina, ka būtiskākais sabiedrības līdzdalības procesā ir nevis kvantitāte, bet kvalitāte⁷. Tāpēc turpmākais darbs sabiedrības līdzdalības nodrošināšanā jāveic divos virzienos:

- 1) Jāievēro noteikti principi sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai būtiskākajos ar teritorijas attīstību un būvniecību saistītajos jautājumos.

Sabiedrība jāiesaista **pēc iespējas agrīnā projekta izstrādes stadijā** un visu tā laiku – jo agrāk ieinteresētās puses tiek informētas par konkrētu ieceri, jo lielāka viņu uzticība un atbildība par pieņemtajiem risinājumiem. Būtiski ir arī sabiedrības līdzdalības pasākumus turpināt visā projekta izstrādes gaitā ar samērīgu regularitāti, lai nodrošinātu, ka publiski tiek pārspriesti un akceptēti pieņemtie lēmumi un iesaistītās puses būtu informētas par apsvērumiem, kas veicinājušas konkrētā lēmuma pieņemšanu. Tādējādi sabiedrības pārstāvji kļūst par aktīviem procesa līdzdalībniekiem un jūtas līdzatbildīgi projekta rezultātā.

Skaidri **jādefinē sabiedrības līdzdalības mērķi**, lai **izvēlētos** tiem atbilstošu sabiedrības **iesaistes metodi** – pirms sabiedrības līdzdalības pasākuma uzsākšanas ir jābūt skaidram redzējumam, kāda pievienotā vērtība jāpanāk no iesaistes procesa,

⁷ <http://www.involve.org.uk/wp-content/uploads/2011/03/People-and-Participation.pdf>

kāda ir rezultāta sasniegšanai efektīvākā metode un dalībnieku skaits, kā arī nepieciešamais laiks un finansējums.

Pirms sabiedrības līdzdalības pasākumu uzsākšanas **jāidentificē mērķa grupas un pasākumi jāorientē uz tām**. Mērķa grupas var būt dažādas – pēc vecuma struktūras, nodarbošanās, dzīvesvietas, piederības izjūtas u.c.. Pareizās mērķa grupas izvēlei ir būtiska nozīme, lai par apspriežamo projektu vai dokumentu veidotos konstruktīva diskusija.

Jāizstrādā un jāveicina **jaunu sabiedrības līdzdalības formu īstenošana** – lai arī šobrīd saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek nodrošināta sabiedrības informēšana un publiskas diskusijas par nozīmīgāko ar teritorijas attīstību saistīto jautājumu un projektu risinājumiem, nereti sabiedrības līdzdalība ir formāla. Turpmāk pašvaldībai jāstrādā, lai dažādotu sabiedrības iesaistes formas (diskusijas, tikšanās ar plašāku iesaistīto ekspertu loku, intervijas, aptaujas, plānojamās teritorijas kopīgi apmeklējumi, spēles utt.).

Jāuztur kontakti ar **aktīvajiem sabiedrības pārstāvjiem**, kas iegūti sabiedrības līdzdalības pasākumu laikā – aktīvie iedzīvotāji, kuri labprātīgi izrāda vēlmi un iniciatīvu līdzdarboties projekta izstrādes laikā, nodrošina gan aktīvu un ieinteresētu dialogu, gan var palīdzēt plašākas sabiedrības grupas uzrunāšanā.

Jāveicina **aktīvu iedzīvotāju un kopienu veidošanās katrā Rīgas apkaimē** – līdzšinējā pieredze liecina, ka apkaimju nevalstiskās organizācijas ir labs sadarbības partneris dažādu ar teritorijas attīstību saistītu jautājumu risināšanā, jo tās dalībnieki labi pārzina konkrēto teritoriju, tām ir apkaimes iedzīvotāju atbalsts, kas ļauj pārstāvēt daudz plašāka iedzīvotāju loka viedokli konstruktīvi un mērķtiecīgi. Apkaimju biedrībām ir arī labas iemaņas sadarbībai savā starpā un ar valsts un pašvaldības institūcijām.

- 2) Jāpaplašina institūciju loks, kas veic sabiedrības līdzdalības pasākumus un nodrošina to īstenošanu saskaņā ar augstāk minētajiem principiem. Pašvaldībai jākalpo kā piemēram privātajiem teritorijas attīstītājiem, nodrošinot kvalitatīvu sabiedrības līdzdalības procesu publiski nozīmīgu objektu plānošanas un būvniecības stadijā.

- 1) Transporta infrastruktūra – mobilitātes mezgli (stacijas, autoostas utt.) būvniecība, jaunu ielu būvniecība, nozīmīgāko ielu rekonstrukcija un labiekārtošana, jaunu sabiedriskā transporta tīklu izbūve, sabiedriskā transporta organizācija, veloceļu būvniecība, gājēju ielu izveide u.c.;
- 2) Apstādījumu struktūra – jaunu parku un mežaparku izveide un esošo labiekārtošana, ūdensmalu labiekārtošana, skvēru un laukumu labiekārtošana u.c.;
- 3) Publiskā infrastruktūra – jaunu pašvaldības ēku būvniecība un rekonstrukcija, maģistrālo inženiertīklu būvniecība u.c.

Jēgpilna sabiedrības iesaiste sākas ar pastāvīgu informācijas plūsmu un dialogu plānojuma izstrādes un īstenošanas procesā. Kampaņveida aktivitātes ir atraktīvas, taču neved pie situācijas uzlabošanās ilgtermiņā. Sabiedrības iesaistes mērķis ir panākt iedzīvotāju aktīvu līdzdalību attīstības procesos. Lai sekmētu sabiedrības izpratni par teritorijas plānošanas radošo un reglamentēto procesu, dokumentiem, pieņemtajiem lēmumiem un nākotnes iespējām, ir jāveic regulāras aktivitātes, kā, piemēram, skaidrojošais darbs, informatīvie materiāli, raksti, intervijas, jāorganizē profesionāļu diskusijas, sadarbība ar profesionālajām asociācijām. Formālas apspriešanas aizvietošanas ar plaši pieejamu digitālo informāciju un speciāliem pasākumiem. Plānošanas speciālistu rīcībā jābūt dažādiem interaktīvajiem risinājumiem, ar kādiem parādīt plānojuma risinājumus un ietekmes (interneta kartes, vietnes sociālajos tīklos, u.c.). Internetā pieejamajiem materiāliem ir jābūt skaidri saprotamiem. Šis būtu arī solis uz plašāku datu pieejamību sabiedrībai.

Izmantotie informācijas avoti

Raksts grāmatā:

Biedriņš. A., Ļakmunds. L. *No Doles līdz jūrai*. Rīga, 1990.

Biedriņš. A., Liepiņš E. 2015. Enciklopēdija "Rīga". *1988.gads Rīgas sabiedriskais transports no 19.gs. vidus līdz mūsdienām*. Galvenā enciklopēdiju redakcija, Rīga.

Biedriņš. A., Liepiņš E. 2015. *"Rīgas sabiedriskais transports no 19.gs. vidus līdz mūsdienām"*, Rīga.

Jērāns P. 1988. *Enciklopēdija Rīga*. Jērāns P. Rīga Galvenā enciklopēdiju redakcija, 832 lpp.

Ludlow, D., Mitchell, C. and Webster, M. 2003. *European common indicators: Towards a local sustainability profile*. Technical Report.

Rīga – pilsēta, kas dzīvo... 2009-2012. Rīga: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, 2012.

Pētījumi:

SIA „Ainavu projektēšanas darbnīca ALPS” , 2015. *Vadlīniju izstrāde apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tīklojuma nodrošināšanai Rīgā*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Aptauju centrs", 2013. *Iedzīvotāju aptauja par publiskās infrastruktūras pieejamību apkaimju griezumā*.

SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa", 2013. *Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas izpēte*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa", 2008. *Rīgas apbūves aizsardzības un pilsētbūvniecības pieminekļu teritoriju izpēte un Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zonas atsevišķu teritoriju apbūves fragmentu izpēte*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

Assessment of Climate Change for the Baltic Sea Basin. the BACC author team, International BALTEX Secretariat, 2008.

SIA "Aqua-Brambis", 2009. *Vadlīniju izstrāde Rīgas pilsētas inženierinfrastruktūras turpmākai attīstībai, 4.sējums "Lietus kanalizācija"*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Aqua-Brambis", 2016. *Integrētās ūdens novadīšanas sistēmas plānošanas risinājumu izstrāde Rīgas teritorijas plānojuma vajadzībām*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "BizPro", 2013. *Ekspertu konsultācijas teritorijas attīstības plānošanas dokumentu ekonomiskās atdeves vērtējuma metodoloģijas izstrādes uzsākšanai*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Datorkarte", 2012 (aktualizēts 2016). *Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

"E. Daniševska birojs", 2014. *Rīgas domes autonomietņu politikas un attīstības koncepcijas izstrāde*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

"E. Daniševska birojs", 2015. *Rīgas domes autonomietņu politikas un attīstības koncepcijas izstrāde. Stāvvietu infrastruktūras attīstības plāns*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA „Exportea”, 2013. Rīgas brīvostai adaptētu priekšlikumu izstrāde par ostas teritorijas plānošanas risinājumiem, kas īstenojami ar teritorijas plānošanas instrumentiem. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Grupa93", 2016. *Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskā plānojuma izstrāde*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Grupa 93", 2014. *Apbūves un vides veidošanas vadlīniju izstrāde Rīgas apdzīvojuma telpiskās struktūras stiprināšanai*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Grupa 93", 2012. *Esošās situācijas izpēte jauktas apbūves, ražošanas un centra apbūves teritorijās un neapbūvēto zemesgabalu identificēšana Rīgas pilsētā, izņemot Rīgas brīvostas teritoriju un Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritoriju*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Grupa93", 2017. *Lietusūdens pārvaldības procesu un resursu nodrošinājuma analīze Rīgas pilsētas pašvaldībā un priekšlikumi integrētas lietudūdens pārvaldības ieviešanai*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Grupa 93", 2013. *Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam realizācijas izvērtējums*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA „Grupa93”, 2014. *Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju telpiskās struktūras izstrāde*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "KRIPTO", 2014. *Gruntsūdeņu līmeņu kartēšana Rīgas pilsētas robežās*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

"Latvijas transporta attīstības un izglītības asociācija", 2017. *Pētījums par transporta plūsmu analīzes metodoloģiju*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Socioloģijas nodaļa, 2014. *Pierīgas iedzīvotāju dzīves izvēles kritēriji*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Metrum", 2014. *Ainavu plāna izstrāde*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Metrum", 2013. *Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas izpēte*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "NK Konsultāciju birojs", 2013. *Ekspertu konsultācijas tematiskā plānojuma "Teritorijas uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai" izstrādes uzsākšanai stratēģiskos jautājumos*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "NK Konsultāciju birojs", 2013. *Rīcības plāns prioritāro ekonomikas nozaru konkurētspējas paaugstināšanai un Rīgas darba tirgus analīze*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "VIA Design Group", SIA "METRUM", SIA „BRD projekts”, 2016. *Transporta attīstības tematiskā plānojuma izstrāde*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte, 2012. *Pētniecības darbu analīze Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes vajadzībām*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "Procesu analīzes un izpētes centrs", 2011. *Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu pašreizējā un potenciālā ietekme uz Rīgas pilsētas teritoriju*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "PriceWaterhausCoopers", 2013. *Rīgas domes atbalsta nekustamo īpašumu īpašniekiem, kuri nodrošina Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas autentiskuma saglabāšanu un ēkas statusam un kultūrvēsturiskajai vērtībai atbilstošu ēku renovāciju un restaurāciju, efektivitātes novērtējums*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

SIA "SKDS", 2012. *Iedzīvotāju aptauja, lai noskaidrotu publiskās infrastruktūras pieejamību Zolitūdes un Imantas apkaimēs*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Labklājības departamenta un Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētplānošanas pārvaldes pasūtījuma.

Vides risinājumu institūts, 2013. *Rīgas ainavu kvalitātes mērķu noteikšana*. Pētījums izstrādāts pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma.

Plānošanas dokumenti:

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Apstiprināta ar 27.05.2014. Rīgas domes lēmumu Nr. 1173.

Rīgas teritorijas plānojums 2006.–2018.gadam. Apstiprināts ar Rīgas domes 20.12.2005. lēmumu Nr. 749 ar grozījumiem, kas pieņemti līdz 18.06.2013.

Rīgas attīstības programma 2014.-2020.gadam. Apstiprināta ar Rīgas domes 27.05.2014. lēmumu Nr. 1173

Carnikavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030. gadam. Apstiprināts ar Carnikavas novada domes 27.03.2014. lēmuma protokola Nr.8.

Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam. apstiprināts ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2015. gada 17. novembra rīkojumu Nr. 335.

Garkalnes novada teritorijas plānojums 2013.–2024.gadam ar 2015.gada grozījumiem. Apstiprināts ar Garkalnes novada domes 22.12.2015. lēmuma protokola Nr. 13.

Jūrmalas teritorijas plānojums, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi: Saistošā grafiskā daļa.

Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021. gadam. Apstiprināts ar Ķekavas novada saistošajiem noteikumiem Nr. SN-TPD-34/2009.

Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2008.-2020. gadam. Apstiprināts ar Ķekavas novada saistošajiem noteikumiem Nr. SN-TPD-34/2009.

Babītes pagasta teritorijas plānojums 2008.-2020. gadam. Apstiprināts ar Babītes novada domes 08.05.2013. lēmuma protokolu Nr.5.

Salaspils novada attīstības programma 2012.-2018.gadam. Apstiprināts ar Salaspils novada domes 12.10.2011. protokola Nr. 23.

Stopiņu novada teritorijas plānojums ar grozījumiem. Apstiprināts ar Stopiņu novada domes 28.01.2004. sēdes Nr. 76. (veikts grozījums 08.06.2005 sēdes Nr. 8.)

Carnikavas novada teritorijas plānojums 2005.-2017. gadam. Pamatojoties uz Carnikavas novada domes 18.04.2007 sēdes lēmuma Nr.9 izstrādāti grozījumi teritorijas plānojumā.

Mārupes novada teritorijas plānojums 2014.-2026. Gada. Apstiprināts ar Mārupes domes 26.04.2017. lēmuma Nr. 8.

Olaines pilsētas teritorijas plānojums 2004. - 2016. gadam. Galīgā redakcija. Apstiprināts ar Olaines novada domes 28.09.2005. lēmumu Nr.14.

Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai. Apstiprināts ar Rīgas domes 20.11.2012. lēmumu Nr.5535 „Par Plūdu riska pārvaldības plāna Rīgas pilsētai apstiprināšanu”.

Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008.-2015.gadam. Apstiprinātas ar MK 20.12.2007. rīkojumu Nr.830

Elektroniskie resursi:

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs. Pieejams:

http://oas.vdc.lv:7779/lva/ppv_read_pub/

SIA “Rīgas Ūdens” . Pieejams: <https://www.rigasudens.lv/>

Veselības inspekcijas Pieejams: <http://www.vi.gov.lv/>

Latvijas tirdzniecības centru klasifikācija un apskats. Rīga: Latio, 2006.

Rīgas domes Īpašuma departamenta mājas lapa. Pieejams: <http://ipasumi.riga.lv/lv/about/>

Centrālās statistikas pārvaldes informācija, 2016. Pieejams:

<http://www.csb.gov.lv/dati/informacijas-centrs-28311.html>

VSIA “LVGMC” dati par klimatu Rīgā.

The discovery of global warming. Pieejams:
<https://www.aip.org/history/climate/timeline.htm>

Citi avoti:

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016. Bābelītes ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016. Bolderājas karjera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016. Dambjapurva ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016. Gaiļezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016. Juglas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2011. Ķīšezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2013. Vecdaugavas ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

SIA "Vides konsultāciju birojs", Rīga, 2016. Velnezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi.

Latvijas ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. Rīga. 2015. *Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli*. Skat. 108.lpp.

LVĢMC statistiskais valsts pārskats "2-ūdens"

Metodoloģiskās vadlīnijas teritorijas plānošanai applūstošās teritorijās. Apstiprinātas ar Rīgas domes 20.11.2012. lēmumu Nr.5534.

Rīgas domes Mājokļu un vides departaments, 2008. *Virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas koncepcija 2008.-2013.gadam*.

Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, 2010. Rīgas pilsētas meliorācijas sistēmu attīstības koncepcija 2010.-2018.gadam (projekts).

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Apstiprinātas ar MK 26.03.2014. rīkojumu Nr.130. Pieņemts: 26.03.2014.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, 2016. Dati par kultūras pieminekļiem.

Valsts zemes dienests, 2011-2016. Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati. TOPO 10K. Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, 2008-2014.

Vides monitoringa programma 2015.-2020. gadam.

VSIA "LVĢMC", 2014. Pārskats par virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli 2014.gadā.

Sabiedrības līdzdalības pasākumu materiāli

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Apkaimju gids” sanāksmju protokoli. Rīga: 2015.

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Iedzīvotāju sanāksmes apkaimēs”, sanāksmju protokoli. Rīga: 2013.

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Starptautiskās izstādes „Tech Industry 2014” ietvaros rīkotā uzņēmēju aptauja”, aptaujas anketas. Rīga: 2014.

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Tematiskie semināri”, sanāksmes protokols. Rīga: 23.10.2014.

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros iesniegtie priekšlikumi, kas saņemti Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā no 01.01.2006. līdz 01.08.2015.

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Tematiskie semināri - Vide”, sanāksmes protokols. Rīga: 29.10.2014.

Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam izstrādes ietvaros īstenotais sabiedrības līdzdalības pasākums „Sanāksmes par tematisko plānojumu risinājumiem ar tematiskā plānojuma darba grupu, profesionālo organizāciju, apkaimju un vides nevalstisko organizāciju pārstāvjiem par Meliorācijas attīstības tematiskā plānojuma projektu”, sanāksmes protokols. Rīga, 07.10.2016

U.c. materiāli